

1923 június 9.

ben, a leg-
orát használja.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

Ara 31ej

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára, pályaud- varon és vidéken is, 3 lei	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 20 ck
Egy szám	— 1-20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 89. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 27. — 1923. június 11. Hétfő

A nagy román

Irtta Marton Ernő

A férfi, akit ezalkalommal a „nagy román” büszke epítőjével tisztelték meg, sajnos már nem él. Amíg élt, csak Jaques Eliásnak hívták és polgári foglalkozásra nézve bankár volt Bukarestben. A „nagy román” jelzőt nyilván halálával érdemelte ki, mert életében egyszerű, szürke zsidó volt, miként atyja, néhai Menachem Eliás, akinek vágyai netovábbja az volt, mikép szerezhette meg ama emberi és polgári jogokat, amelyek a legkisebb románnak is kijárnak. Szegény néhai Menachem nem láthatta meg álmai valóra válását, meghalt mint jogtalan, hazátlan zsidó, elhal- kuló keserűséggel szívében, de fia Jaques meg- érte a boldog korszakot, amikor földözött, ki- tagadott fajtája előtt megnyiták a polgári sza- badságok sorompói s ő már egyenjogú román állampolgárként hunyta le örök pihenőre fá- radt szeméit. De mielőtt lehunyt volna, a háláért meglehet hulláma járta át szívet a nép iránt, amely ha kissé vonakodva, ha kissé ké- sőn, mégis jogokat adott testvéreinek és e háló beszédes bizonyosságok nyolcszázmilliót kitévő közösi vagyonát maradék nélkül román kul- turális célokra hagyományozta.

Ezzel a nyolcszázmillióval talán évtizedes lendületet lehetett volna adni a pénzügyi bajokkal küzködő Palesztina-munkának, az földözött zsidók tömegeit lehetett volna hazá- hoz segíteni, ezzel az óriási vagyonnal zsidó százezrek feje felől lehetett volna elhárítani a halálos végzetet, sőt kallódó kulturális intéz- ményeinkre megváltást jelentett volna és mi mégis, még gondolatban sem méltatlankodunk, nem reklamáljuk az Eliás-kincset. És azt mondjuk, ha szíve szerint cselekedett Jaques Eliás, jól és nemesen cselekedett. Hadd épül- jenek az Eliás-vagyonból templomai a román nemzet kulturájának, hadd nőjenek a földből újabb és újabb iskolák, könyvtárak, labora- tóriumok és tudományos intézmények. Jól van ez így: csak emeljenek a hagyatékból diák- menházakat és otthonokat, ahol a román ifju- ság gondtalanul szentelheti idejét és lelkes ambícióját a tudásnak és népe kulturájának. Mi csak örvendeni tudunk, zavartalan, tiszta örömmel, ha más népeket látunk előrelendülni a haladás és kultúra meredekén és még vigas- ságosabb tudat, ha e lendület erejéhez mi is hozzáadtuk jószándékainkat és — pénzünket. Nem első és nem utolsó gesztusa ez Ahasvér népének és nem fog változtatni jellemének atavisztikus vonásán az a tény sem, hogy a magáraeszmélés mai korszakában a zsidóság is népi céljainak megvalósítására gyűjti össze erőit. Mindig marad még elegendő érték, — ha nehezen nélkülözhető is számunkra — amely más népek értékgyarapodását fogja szolgálni. Jaques Eliások nem mennek ritka- ságszámba a zsidó történelemben s mi jóleső elégtétellel gondolunk rájuk, noha tetteik fejében vajmi ritkán volt hála a felelet és sorsunk javulását pozitív formában alig vitték előbbre. Nem is hálát várunk mi, de hálátlan- ságot sem.

Az elismerés babérkoszorúja most cső- tül hull a bőkezű mecénás emlékére. Florian képviselő a kamarában emelkedett beszédben méltatta a dicséretes gesztust és Eliást mint „nagy román” aposztrófálta. Angheliescu köz- oktatásiügyi miniszter nem kisebb elismeréssel beszélt róla és követendő példaként állította oda mindazoknak, akik igazán szeretik hazájú-

kat. Valóban, Eliás bankár esete követésre- méltó példa és beszédes mementó mindenek- előtt Románia-mai urainak. Hogy éppen a köz- oktatásiügyi miniszter emlékezett meg róla, ez biztató ómen nekünk, mert éppen ő az, akire kívánatos volna, hogy az Eliás-hagyaték meg- felelő hatást gyakoroljon. Ő az, akinek minde- nekeltő szem előtt kellene tartania a maga- említette példaképet és pillanatra sem szabadna megfeledkeznie róla, miközben döntő rendel- kezéseit bocsátja ki, mit köszönhet a román kultúra Eliásnak és az Eliásoknak. A példának visszaható ereje van és azokat kötelezi első- sorban, akik azt kiragadják és magashoemelik. Mi meg vagyunk győződve róla, hogy Eliás is ezt gondolta, miközben testamentumát papirra- vetette. A zsidó iskolák ja kormány részvét- lensége, az állami támogatás hiánya és a szio- rú rendelekek miatt a legnagyobb válságnak néznek elébe. Kulturánk bástyái nap-nap után omladoznak, mert a kormány közvetlen vagy közvetett intézkedéseivel így akarja azt. Angheliescu miniszter iskolapolitikájából hiány- zik a türelmesség, a szeretet és megértés más népek kulturája iránt; momentumok, amelyek a legélesebben bontakoznak ki az Eliás-hagyat- ék szelleméből. Erre tanít a „nagy román” példája. Meg kell becsülni a népet és a kul- turát, amely Eliásokat ad Romániának.

Oda kell állítani a példát a román ifju- ság elé, amelyet ma sötétszándéku emberek az Eliások népe ellen lázítottak, ime ezeket gyű- lölték, ezek ellen szálltak ti harcba. Fel kell tárnai a széles perspektívát, amelyet e hatalmas vagyon a román kultúra előtt nyit és az ál- dásokat, amelyek elsősorban a román ifjuság számára fakadnak. Ezt kell mondani nekik: látjátok, az a kis türelmesség és megkésztet jó- ság, amellyel a zsidóságot illetjük, máris ilyen virágot termelt, legyetek megértők és türelme- sek, dus csokorban fog hullani a virág. És mindenekelőtt ezt kell mondani: Intézményekbe fogtok járni, kényelmes diákhonokban fog- tok lakni, valamennyi fölött egy név ragyog, néhai Menachem Eliás neve. Milyen különös is lesz, ha a „nagy román” unokáit brutális erőszakkal kidobáljátok, sőt be sem engeditek a tudomány e szép hajlékaiba. Mit szól majd ehhez, az emberiség és mit szóljon az a sok, sok Eliás, akikben mind benne él a tiszta szándék és nagyvonalú gesztus.

Ha erre szánta a példát Angheliescu mi- niszter, ha ilyen értelemben aposztrófálta nagy románnak a hagyományozót, akkor Eliás ban- kár nyolcszázmilliója nemesak a román kul- turára lesz áldást hozó, de bázist teremthet az ittélő népek egymástmegértésének, közeledé- sének és testvéri munkájának. Márpedig Ro- mánia nagyságának és fejlődésének ez az egyet- len záloga. Ha termékeny lesz a példa a ro- mán nép körében és megértik a belőle fakadó szelid intelmet, akkor a zsidóságban sem fogja eltéveszteni hatását. Tamadnak majd új Eliá- sok, akik hasonló és még nagyobb tettekkel fogják szolgálni Románia ügyét. Am ha a ne- mes szándékokra gyűlölet lesz a felelet és megértő segítségünkre a mi kulturánk elnyo- mása, akkor az Eliások elszoruló szívvel fog- nak ráeszmélni, hogy hasztalan ez a sziszifuszi küzdelem és csalódottan visszavonulnak az újra rájuk kényszerített gettókba. A román néptől várjuk a feleletet a „nagy román” kér- désére.

Lezárult a parlamenti ülésszak

Jorgát románellenes propagandával vádolják. Meg- szavazták a státusz-törvényt. Parlamenti hódolat Eliás bankárnak. November végén kezdődik az új ülésszak

(Bukarest, június 9. Az Uj Kelet tudósító- jától.) A parlament mai záróülésén Románia kül- földi propagandájának ügye került tárgyalás alá. Pop képviselő kérte a külügyminisztert, miért szüntették be az ország párisi propaganda irodáját, amely igen értékes szolgálatokat tett az országnak. Duca külügyminiszter azonnal felel a felszólalásra és bejelenti, hogy a párisi propaganda irodának sem a szervezetével, sem a működésével nem volt megelégedve. Fel kellett osztanom a párisi irodát, — mondja — mert pártérdekeket szolgált.

— Sajnos, sokkal súlyosabb oka van — folytatja Duca — a román propaganda ellanyhu- lásának. Külföldi lapokban egyremásra jelennek meg kedvezőtlen beállítású cikkek Romániáról. Ezeket a cikkeket jórészt, tudomásom szerint, bi- zonyos román politikusok írják. Különösen szem- telen beszámítású cikkek jelentek meg az „Ame- rika” című amerikai lapban.

— Az én cikkeim — veti közbe Jorga.
— Vegye magára, amit mondtam — vág vissza a külügyminiszter.

Maniu tiltakozik az elfajult modern parla- menti debatt ellen, majd Popovici Lázár jogtalan letartóztatása miatt interpellál. Florescu igazság- ügyminiszter visszautasítja Maniu vádját és kijel- enti, hogy Popovici letartóztatását független bírós- ág rendelte el.

Egy nagy román emléke...
Ezután Florian képviselő emelkedik szólásra és Eliás bankár emlékére szól, aki tudvalegőleg egész vagyonát — mintegy nyolcszázmillió lejt — román kulturális célokra hagyta.
— Eliás bankár gesztusa — mondja Florian — egy nagy román cselekedet.

Angheliescu közoktatásiügyi miniszter a kor- mány nevében csatlakozik Florian szavaihoz.
— Az örökható — mondja — valóban nagy román férfi. Kívánatos volna, hogy pél- dáját mindazok követnék, akik igazán szeretik hazájukat.

Megszavazták a tisztviselő- státusz-törvényt

Majd a parlament a tisztviselőstátusz-törvény tárgyalására tér át. A részletes vita során az ös- szes ellenzéki pártok tiltakoznak a jóvátétel ellen. Jorga megállapítja, hogy az új törvényjavaslat, ugy- mint az eddig megszavazott törvények, a liberális párt kísérletei. Kísérleti állatnak a kormány az országot használja fel, aminek a romboló követ- kezménye előre látható.

Jacobescu a parasztpárt nevében tiltakozik a javaslat ellen azzal, hogy a törvény nem teljesíti a tisztviselők anyagi és erkölcsi követeléseit.

Végül is a kamara módosítás nélkül meg- szavazta a törvényt.

Bezárták az ülésszako

A tisztviselőstátusz-törvény megszavazása után a miniszterelnök felolvassa az ülésszak bezárásá- ról szóló királyi leiratot. Majd megköszöni a kép- viselők munkálkodását és kéri a parlament tagjait, hogy a szünet alatt tanulmányozzák a közigazga- tási reformtörvényt.

A szenátus ülésén, ahol az ellenséges vagy- nok likvidálásáról szóló törvényjavaslatot fogadták el, a miniszterelnök szintén felolvasta az ülésszak berekesztéséről szóló királyi dekrétet.

Ezzel az aktussal véget ért a törvényhozó- testületek nyári ülésszaka. A téli ülésszak az alkotmány értelmében november végén veszi kez- detét.

LONDON

Co.

New-York

antionple"
érkezik július
stanza kikötőbe
július 4-ikén
Newyorkba

1686
elben fixetendők

vízum elnyerésére
gel szolgálunk.

aris No. 1.

ester

u.) 35

PALESZTINA-MUNKA

Glasner Móse palesztinai fogadtatása. A jeruzsálemi „Háttér“ legutóbb ideérkezett száma hirt ad Glasner Móse volt kolozsvári fő-rabbi megérkezéséről. A pályaudvaron Prof. Pick, Hermann Struck festő és J. L. Fischmann rabbi fogadták a tudós Glasner Mósét a Mizrahi világközpontja nevében. Egyébként a Mizrahi hivatalos lapja is megleghangú üdvözlést intéz Glasnerhez a szentországba való érkezése alkalmából és ezzel kapcsolatban méltatja a főrabbinak a Tóra-tudományban és a zsidó közéletben kifejtett áldásos tevékenységét.

A mizrachisták városnegyedet építenek Jeruzsálemben. Jeruzsálemből jelentik: A mizrachista intézőbizottság egyik tagja még a világháború előtt nagy telket vásárolt az állomás melletti német kolónia közelében. A telek gondozását tulajdonosa a Zsidó Nemzeti Alapra bízta, mely újabb vásárlásokkal ezt a területet száz dunamnál is nagyobbra egészítette ki. Újabb megegyezés értelmében a Zs. N. A. az egész területet a Mizrahi rendelkezésére bocsátja parcellázás céljából. Terv szerint negyvenkét darab két-dunamos telekre fogják felosztani s a rajtuk épített lakóházak mellett kertek is lesznek. Ezekon kívül kihatják a középületekhez szükséges telkeket is. Tárgyalások folynak különböző pénzintézetekkel az építési költségek nyolcvan százalékának hitelezése iránt. A tárgyalások befejezése után megkezdik az építkezést.

MEGJELENT

Giszka János verseskönyve

Az új próféciák könyvéből

A pompás kiállítású kötet ára 60 lej.
Amatőrkiadás finom papíron, a szerző sajátkezű aláírásával, ára 120 lej.

Megrendelhető az Uj Kelet
könyvosztályától

Leszállított árak!

Heller,
Weisz & Molnár

divatruházában
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

Cosmanosi mosó voalok
gyönyörű mintákban . 53.—
Mintás batisztok . . . 45.—
Divatmintás grenadinok . 98.—
Duplaszéles síma grenadí-
nok, minden színben . 61.—
la. Kelengyevászon . . 38.—

Epongeok, etaminok és az ós-
szes nyári divatujdonságok
nagy választékban.

Kötött, szövött és norinbergi árak nagy-ke-
redése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér,

Schönberger, Spitz & Co. 1352

Templomjárás a Tarbut-diákokkal

A Tarbut-gimnázium szombati istentiszteletén

(Kolozsvár, június 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) — Szombaton lesz a Tarbut-gimnázium évszázadi istentisztelete, — mondotta az egyik tanár, — jöjjön el maga is.

Alighanem kelletlen arcot vághattam, mert a tanár még megjegyezte:

— Igazán nem értem. Magát még sohase láttam a gyerekek istentiszteletén.

— Tudja, nem is szívesen megyek, — mondtam. Valamikor, nagyon régen én is voltam diák, sőt zsidó iskola diákja és emlékszem azokra a lelketlen „istentiszteletekre“. Még a szót se szeretem. Valahogyan nemzsidó ize van ennek a szónak. Én mindig úgy éreztem, hogy nekünk így kellene mondani: „templomjárás“. Tudja: „Sülgang“.

— Hát csak jöjjön el, — mondotta a tanár. — A Tarbut-diákok templomjárására. Vagy ha úgy tetszik sülgangjára. Szombaton.

— Igazán? — mondtam én.

— Igazán! — mondotta a tanár komolyan.

Hát elmentem. És itt kezdődik a páratlan, drága, gyönyörűség, élmény, amit ha mostan leírok, a szentségtelen terminológia azt fogja mondani: riport. Hát jó, mondom én, legyen így: riport.

Délelőtt fél tizenegy órakor a diákok katonás glédában állanak az ortodox templom udvarán. Az öregek éppen most végeztek, nemsokára átadják a helyüket a „jövő generációnak“. Minden osztály diáksága előtt három zsidó cserkész. Cserkészegyenruhában, cserkészkalappal a fejükön, cserkészfegyelemmel az arcuk vonásain: ők a rend-vigyázók. Csak a cserkészbot hiányzik kezükből. Helyes, — gondoltam — szombat van és így kell annak lenni. Ha megnőnek, száz közül ötvenen talán nagykorukban se fognak bottal járni. De valamit azért furcsállottam. Ezek a gyermekek imádkozni jönnek és egyiknél sincs imakönyv. Gondoltam: Tarbut, nem Tarbut: ez is csak amolyan „istentisztelet“ lezz, mint az én diákoromban. De hogy még csak véletlenségből se látok egyiknél se imakönyvet. Az én időmben legalább a „stréberék“ hoztak imakönyvet. Akik jelest akartak hittanból. Mondom az egyik diáknak:

— Hát imakönyvet miért nem hoztok?

— Mindjárt kiosztják, — mondja az egyik diák. — Itt vannak a templom kamrájában.

— No, — mondom — csak nem azért, mert szégyeltek imakönyvvel végig menni az utcán?

— Nem, — felel röviden. — De szombaton nem hordunk. Még imakönyvet se.

Benn vagyunk a templomban. Földszinten a fiúdiákok csendesen, padokban, karzatokon a leánydiákok. Az imakönyveket villámgyorsan kiosztják, száz meg száz könyv lapozásának halk, zizegő nesze, aztán egy percig csend és egy trillázó tiszta gyermek-alhang csendül föl és tölti be a templomot. A kántor hangja. Mert itt minden funkcionárius a gyerekek közül telik. És ahogy csak úgy hallgatom a gyerekelőimádkozót, valami tájé-édes emlékezés úgy lebben meg előttem, hogy szinte érzem láthatatlan szárnyának halk csapását. Halott apámat látom magam előtt. Szegénynek mindig az volt a baja a kántorokkal: „Er ken nix zetzen.“ Ami annyit jelentett, hogy a kántor nem tudott értelmesen recitálni, bizonyára mert nem értette a héber szöveget. És apámat ez mindig zavarta ájtatosságában. Gondoltam: szegény halott apám, ezt a kántort meghallgathatnád te is. Meg a többi gyerekeket. Minden hanglejtésükből kihallik, hogy értik a szöveget, tudják, hogy mit mondanak imádságképen.

Kiveszik a széfer tórát. Az egész gyermekgyülekezet feláll és állva mondja az imát, míg a szent tekeres megérkezik a felolvasási helyre. Egy napbarnította képű ötödikes megkezdte a „felhívásokat“. De olyan biztossággal, mint egy több évi gyakorlattal bíró sámesz. Nincs rá eset, hogy mondókája közben megakadjon a nyelve, a

„jáámod“ és „miseberách“ csak úgy ömlik a szájból, de azért valószínű, hogy nem fog a sámesz pályán megmaradni. A tórához felhívott diákok, a mai istentiszteleten, mind a nyolcadikosokból kerülnek ki. Akik ebben az évben elhagyják a középiskolát. De a lajnelást nem az előimádkozó végzi. A felhívott diákok mind maguk olvassák fel a rájuk eső szakaszt. Szépen, tisztán, értelmesen. No gondoltam, ez jó. Mostan még csak az hiányzik, hogy a „chazen“, a „samesz“ és „bal-koire“ után még a „ruf“ is a diákok közül kerüljön ki. Hát csakugyan úgy van. A lajnelást után az egyik diák olyan dróset mondott, hogy... Nem, mégse nem így kell azt leírni. Oh szentéletű rabbi, törvényeink szigorú örei, egy diák a lajnelást után dróset mondott a hetiszakasról, a móraglimról és hogyan, hogyan... héberül, csengő, folyékony szent héber nyelven és az arca kipirult, amikor felénk, néhány vendég öreg felé fordulva szabadon idézte az írást: „votapehem aser amartem lavaz jihu... hém jirsu et haarec...“ és a gyermekek, akikről azt mondtátok, hogy zsákmánnyá lesznek: ők fogják birtokba venni az Országot...

A dróset után ujholdkihirdetés, aztán muszaf-ima következett.

Az utolsó káddis elhangzása után megnyiták a templom ajtai és előbb a vendégközönség, utána a diákság osztályonként elhagyta a templomot.

Nem álhattam meg: odamentem az egyikhez.

— De azért lajnelni még sem tud a kántor — mondtam neki, hogy valami hibát is találjak.

— Dehogyan nem tud, — mondotta a diák. — De nálunk minden felhívott maga olvassa fel a szentkönyvből a szakaszt.

— És miért? — kérdeztem tőle. Gondoltam, hátha nem tud rá felelni. A diák meg azt hitte, hogy én nem tudom, hát komoly hangon tartott magyarázatot.

— A talmud szerint — mondotta — az ősi zsidóságban az volt a szokás, hogy mindenki maga olvasta fel a fejezetét. Később a hitközségi alkalmazottakra bízta az olvasást, hogy az olvasni nem tudókat meg ne szégyenítsék.

De nálunk nem kell ettől félni. Mindannyian föl tudjuk olvasni a magunk szakaszt. Bizony, — tette még hozzá — az öregeknél is így kellene lenni. Ez igazi lajnelás.

Hátam mögött jókedvű dörmögéssel szólalt meg egy hang:

— Még elérjük, hogy gyermekeink fognak minket zsidóságra tanítani.

Mosolyogtam és csak úgy magamnak mondtam, hogy a gyerek ne hallja:

— Ugy látszik már megértük. (e.)

Lusztig és Nussbächer

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Rézműves, rézöntő
és gépjavító műhely

CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Harisnya, keztyű és kötött-
árukülönlegességek
eredeti gyári árban

1394 **BLATT**
kötött-szövött áruháza
Cluj-Kolozsvár, Főter 13

A semmitőszék a munkaügyi minisztérium rendelete ellen

A munkásbiztosító ügyében hozott ítélet indokolása

(Kolozsvár, június 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékeztünk arról a bukaresti híradásról, amely szerint a képviselőház hétfői ülésén betervezték a betegsegélyzőjárdék felemelt tizedesének visszaható erejű kétszakaszos törvényjavaslatát. A reszortminiszter az ipari törvény módosítása címén terjesztette be ezt a törvényjavaslatot a rövid tanácskozást tartó kamara elé. Megírtuk, hogy a javaslat állítólag nem más, mint a munkáspénztárak ellen hozott legfőbb semmitőszéki ítélet érvénytelenítése. A javaslat két részből áll; az első rész visszaható erővel érvényben hagyja 1922 augusztusától kezdődően a felemelt betegsegélyi díjakat, a második rész pedig az erdélyi és bánági munkásbiztosítás kérdésével foglalkozik. A munkaadók és nagyiparosok szövetsége az ügygel kapcsolatban hozott határozata értelmében országos tiltakozó akcióra készül és dr. Böszörményi Sándor, a szövetség főtitkára hétfőn elutazik Bukarestbe.

A semmitőszék ítéletét ma kézbesítették a feleknek. Az ítélet száma: 528. III. 2531/1922.

Az indokolás és az ítélet rendelkező részéből közöljük a következőket:

A Munkaadó Szövetség megkereste a Magas Semmitőszéket, hogy a munkaügyi és jóléti minisztériumnak 62867. szám alatt 1922 november hó 17-én kiadott rendeletét helyezze hatályon kívül.

A per folyamán a munkaügyi minisztérium képviselője formai kifogásokkal élt. A semmitőszék a kifogásokat, mint alaptalanokat elutasítja. A hatásköri kifogások elutasítása után a felperes képviselője, dr. Aurél Vasile teszi meg előterjesztését.

Mint hogy a rendeletben idézett törvény az adminisztráció egységes szabályozásán kívül az állam és az állami intézmények költségvetésének is szabályozza, mérlegelés tárgyává kellett tenni, vajjon a törvény vonatkozik e harmadik személyek jogai és kötelességei szabályozására. Ez utóbbit a jelen esetben azonban nem lehetett megállapítani.

Tekintve, hogy az említett törvény nem vonatkozik azokra a feltételekre, amelyek szerint a munkaadó a betegsegélyzőjárdékokat fizetni köteles, továbbá minthogy a miniszteri rendelet éppen azzal a törvényes alappal ellenkezik, amelyet törvényessége bizonyítására idéz, a rendelet ebből a szempontból törvényellenesnek tekintendő. A betegsegélyzőjárdékokat az 1907. évi XIX-ik magyar törvény, továbbá az 1917-iki 4790. számú magyar miniszteri rendelet állapította meg, amelyeket a Kormányzó Tanács és 19. számú törvényrendelete érvényben tartott. A befizetett járdék százalékának megállapítása az idézett törvény 26. §-a értelmében a biztosító pénztárak közgyűlésének hatáskörébe tartozik és ezt a jogi helyzetet a munkaügyi minisztérium rendelete nem jogosított módosítani.

A munkaügyi minisztérium képviselőjének az illetékesség kérdésében bejelentett kifogása nem vehető tekintetbe, minthogy nincs semmilyen törvényes alapja. A rendeletnek egyébként törvényellenes az intézkedései azért is, mert a munkaadókat megfosztották törvényes alapon álló jogaiktól és különösen mert a lejeket koronákban akarták számítani.

A semmitőszék ezen okoknál fogva helyet ad a Munkaadó Szövetség panaszának és a rendelet kifogásolt részét törvénytelennek nyilvánítja. Együttal felhívja a munkaügyi és népjóléti minisztert, hogy a rendelet fentemlített részét semmisítse meg.

A norvég király Belgiumban

Antwerpen, június 9. A norvég király tegnap jachtján ideérkezett. A kikötőben Albert király fogadta.

Törökország nem tud aranyfrankban fizetni

Lausanne, június 9. Izmed pasa meglátogatta Románia és Jugoszlávia delegátusait és kifejtette előttük, hogy Törökország nem vállalhatja a szelvényeknek aranyfrankban való kifizetését és kérte intervenciójukat. Diamandi és Jovanovics kétségbevonták illetékességükkel ebben az ügyben, mindamellett közölték Pelle tábornokkal a lefolyt beszélgetést.

Bulgáriában kitört a forradalom

A forradalmárok letartóztatták Sztambulinszky kormányát. Győzelem vérontás nélkül. Megalakul az új kormány

(Szófia, június 9.) Az Uj Kelet tudósítójától. (Rador.) Bulgáriában kitört a forradalom, amely a Sztambulinszky-kormányt megbuktatta. Az államcsinyt a katonai liga és az ellenzéki blokk készítette elő. A forradalmi csapatok tegnap este körülfozták az éppen ülésező szobranjét és a jelenlévő képviselőket és

minisztereket letartóztatták.

Azokat a minisztereket és képviselőket, akik nem vettek részt a parlament ülésén, a lakásukon fogták el. Ezt megelőzően az ország határait elzárták, a telefon- és táviróösszeköttetést valamennyi szomszéd állammal megszakították.

A forradalom vérontás nélkül jutott hatalomra. A forradalmi komité első intéz-

kedése az volt, hogy a rend fentartását biztosítsa és meghiusítsa a parasztság esetleges akcióját Szófia ellen. Ugylátszik,

a forradalmárok teljesen ura a helyzetnek.

A fővárosban semilyen rendzavarás nem történt, a lakosság nyugodtan viselkedik.

A forradalmi komité kiáltványában elrendelte, hogy a volt háborús miniszterek elleni hazaárulási pereket beszünteti és elrendelte a foglyok szabadonbocsátását.

Boris király a szófia egyetem rektorát, Melettieffet nevezte ki miniszterelnökké. Az új kormány még nem alakult meg, de abban már megállapodtak a forradalmárok, hogy a belügyi tárcát a tartalékos tisztek ligájának elnöke kapja meg.

Tárgyalás alá veszik a német javaslatot

Osztendében találkoznak a szövetséges külügyminiszterek. Az antant fenn tartja a katonai ellenőrző bizottságot Berlinben. Német nacionalisták sorozatos merényletre készültek a francia csapatok ellen

(London, június 9. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az új német jegyzékről a lapok különféle képen írnak. A francia sajtó a visszautasítást ajánlja. Az angol lapok ellenben felhívják a szövetségesek figyelmét arra, hogy a javaslat elutasítása rendkívül ártana a jóvátételi kérdés megoldásának. Németország — állapítja meg az angol sajtó — megtette az első lépést a megoldás felé azzal, hogy a Rühr-megszállás ellenére is hajlandó tárgyalni. Az angol kormány most azon fáradozik, hogy Franciaországgal és Belgiummal megegyezést hozzon létre a német ajánlat kérdésében. Általában most már bizonyosra vehető, hogy

a szövetségesek a javaslatot meg fogják vitatni.

Ebből a célból már a legközelebbi napokban Osztendében találkoznak a szövetséges külügyminiszterek.

Németországban élénk figyelemmel kísérik az antant magatartását. A lapok egyértelműleg megállapítják, hogy a francia kormányt nem jóvátételi, hanem politikai szempontok irányítják.

ZSIDÓ KÖZELET

Felvételi hirdetés a cluji zsidó internátusba

A cluji zsidó internátus f. évi szeptember hó 1-ével megnyílik. Az internátusban a tanulók elsőrendű szakérők felügyelete mellett a modern pedagógia alapelvei szerint erkölcsi, szellemi és fizikai kitágítással nevelésben részesülnek és gondoskodás történik arról, hogy az ellátás a legszigorúbb vallási követelménynek megfelelően. A fiuinternátusba egyelőre 60 növendéket vehetünk fel és pedig elsősorban olyanokat, akik a helybeli tanintézetek valamelyikének tanulói. Felvételre kizárólag azok tarthatnak igényt, kik az Internátus-alap építőbizottsága által kibocsájtott és 10 éven belül évi részletekben visszafizetendő egyenként 500 lej névértékű kölcsön címletekből legalább 20 darabot saját számukra átvesszenek, vagy ismerőseik körében értékesítsenek. A felvételt folyó hó 20-ig bezárólag eszközöljük.

Az érdekelteket nyomtatékkal felhívjuk a fenti határidő legpontosabb betartására, hogy egyrészt a jelentkezőknek a helybeli középiskolákban idejekorán helyett biztosíthassunk, másrészt mert az internátusban egyelőre nagyobb számban felvétel nem eszközölhető.

Mindennemű felvilágosítást ad Fondul Internatului Evreesc igazgatósága, Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.

Cluj, 1923. június 5-én.

A Zsidó Internátus Építőbizottsága

Dr. Fürst Oszkár s. k. Dr. Spitzer József s. k.
titkár elnök

Ismét jegyzik a lejt Zürichben

(Kolozsvár, június 9.) Ismeretes, hogy a zürichi tőzsde tanács a devizarendelelet kibocsátása után elhatározta, hogy a lejt törli az érték-tőzsdén jegyzett valuták listájáról. Másnap már nem is jegyezték a lejt Zürichben. A zürichi tőzsde tanács határozatát követték a többi európai tőzsdék is. Bécs, Prága egymásután törölték a lejt. Azóta a kormány minden lehetőt elkövetett, hogy az ország gazdasági helyzetére olyan káros határozatot az idegen tőzsdetanácsokkal visszavonassa. Hosszas kísérletezés és fáradozás után sikerült a kormányának a lejt Bécsben jegyeztetni. Azóta az a hír járta be a gazdasági köröket, hogy a zürichi tőzsde tanács megváltoztatta állásfoglalását a lejtel szemben és rövidesen ismét jegyezni fogják a román valutát Zürichben. Ennek a hírnél a valódiságát teljesen beigazolta a mai zürichi zárójelentés. Egészen váratlanul a mai zárlatnál a lej árfolyama is megjött Zürichből. Érdekes, hogy a lej zürichi értéke az emlékezetes jegyzékeszünet napján is 280—285 között mozgott és a mai zárlatnál is 285. A gazdasági és pénzügyi körökben a jegyzés híre meglegedést keltett. A lej árfolyamalakulása eddig teljesen a francia frank ingadozó árfolyamától függött, ami különösen az utóbbi időben állandósult.

— Megszökött az elszámolás elől. Szabó Józsefné kolozsvári lakos feljelentést tett a rendőrségen Medgyesi Jenő soffőr ellen, akinek ezer nyolcszáz lejt adott át, hogy Bécsből gépalkatrészeket hozzon neki. A soffőr visszajött, de mindig valami kifogással halogatta az elszámolást és végül eltűnt Kolozsvárról, állítólag Bukarestben kapott állást. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Az indemnítási vita eldőnti Bethlen sorsát

A szociáldemokraták és a reformpártiak obstrukcióra készülnek. Drózdly kibontja a dunai konföderáció zászlóját

(Budapest, június 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar belpolitikai érdeklődés közepontjában a parlamenti indemnítási vita áll. Komoly politikai körökben az a vélemény uralkodik, hogy az indemnítási vita a kormány erőpróbája lesz. Az ellenzék már is heves támadásra készül. A szociáldemokrata párt a vita során rá fog mutatni arra, hogy a legutóbbi indemnítási tárgyalás óta milyen változások és eltolódások történtek az ország életében. A reformpárt részéről Drózdly képviselő a kormány antiszociális adópolitikáját veszi bonckés alá. Drózdly főérve azonban a kormány ellen külpolitikai magatartása lesz. Rá fog mutatni arra, hogy nemcsak a nagyantanttal kell kibékülni, de meg kell már végre kezdeni a szomszédállamokkal is a békés együttműködést. Illetve — jelenti be Drózdly — rá kell lépni a dunai konföderációhoz vezető útra. Politikai körökben Drózdly felszólalása elé szokatlan érdeklődéssel tekintenek. A pártönkivüliek csoportja szerdán rendkívüli értekezletet tart, amelyen megvitátja az indemnítással kapcsolatos kérdéseket. Ugyanakkor a kormányt támogató pártok is tanácskoznak. Beavatott helyen úgy tudják, hogy az indemnítási vita során végleg eldőlt, megmaradhat-e Bethlen az ország élén, vagy távoznia kell.

— Böttal agyonverték egy kereskedősegédet. Temesvárról jelentik: Keddtől szerdára virradó éjjel Fischer Ignác kereskedősegéd hazafelé tartott. A görögkatolikus templom előtt Biasin Traján orvostanhallgató s egy barátja belekötötték Fischerbe, akit védekezésére a medikus nehéz börténével úgy fejbévágta, hogy véres fővel terült el a földön. Fischer később magához tért és bement a belvárosi rendőrségre, ahol a mentők bekötötték sebeit. Reggelre heves fájdalmak lepték meg Fischert, sebe vérzésnek indult és tegnap délelőtt hirtelen meghalt. A törvényszéki boncolás megállapította, hogy a botütésből származó vérzés agyszélhűdést idézett elő s ez ölte meg Fischert. A támadót átadták az ügyészségnek.

— Építési kényszer Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A régi lakásrendelet kimutatta, hogy a népjóléti minisztérium kötelezheti a kereskedőket és az iparosokat, hogy hivatalos helyiségeik és alkalmazottaik részére záros határidő alatt építkezni tartoznak. Megadja a jogot azonban arra, hogy azt a kötelezettséget az általános építési akcióra fizetendő összeggel megválthassák. Ezt a rendeletet eddig még sehol sem hajtották végre. Zágrábban azonban olyan nagy a lakásínség, hogy a népjóléti minisztérium az általános építési akcióra fizetendő összeggel akar építési alapot teremteni. Az iparosok és kereskedők ez ellen az újabb megterhelés ellen erősen tiltakoztak.

— Uj aprópénzt vernek Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A kormány új két- és ötfilléres verését vette tervbe. Az új aprópénz cinkből készül. Az ötfilléres verése folyamatban van. Az új pénzek hasonlítanak a még forgalomban lévő régi tízfilléressekhez.

A heti devizaipac

A lej ingadozik. Nagy forgalom a nyugati devizákban. Zuhan a német márka. Óriási hausse a berlini tőzsdén

(Kolozsvár, június 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész heti pénzügyi piacot a lej állandó ingadozása következtében előállott bizonytalan helyzet irányította. A kereskedők a lej ingadozásától függetlenül, a külföldi devizatartozásukat lefedezték. A múlt héthez viszonyítva igen megnövekedett a forgalom dollárban, font sterlingben és svájci frankban. A Banca Nazionale valutapolitikájára következtében egész héten paritáson, sőt némely valutát paritáson alul lehetett kapni. A francia frank hullámzott az európai tőzsdéken. Míg a hét elején Zürichben szilárdul irányzatot mutatott, most hanyatlást mutat. Belföldön 1240—1280 körül mozgott. A német márka esett egy belföldön, mint Zürichben. A hét közepén még 88 volt Zürichben, a mai legalacsonyabb 62 $\frac{1}{2}$ -es árfolyammal szemben. Berlinben nagy értékelkedések voltak. A dollár ezres ugrásokkal 83500-ra, a font sterling 385000 márkára emelkedett. A magyar korona a hét elején szilárd volt, az utolsó két napon azonban lanyhuló irányzatot mutatott.

Irányzat a jövő hétre: Lejben és francia frankban hullámzás, márkában esés.

Június 9-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

3300—3350 magyar koronát,
35000—35400 osztrák koronát,
7-98—8-00 francia frankot,
2-81—2-82 svájci frankot,
0-50—0-51 dollárt,
10-81—10-86 olasz lírát,
40700—40800 német márkát.

Valutapiac június 9-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1265, London 907, Newyork 196, Róma 927, Zürich 35-70, Prága 605, Bécs 29-00, Budapest 4-00, Berlin 27.

Bukarest. Valuták: Márka 45—50, leva 140—150, török lira 115—120, font sterling 900—902, francia frank 1300—1320, svájci frank 35—36, lira 900—910, drachma 270—280, dinár 205—210, dollár 198—200, Napoleon 700—720, osztrák korona 29—30, magyar korona 425—450, cseh korona 580—600, lengyel márka 40—45.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlia 62 $\frac{1}{2}$ —65, Newyork 555 $\frac{1}{2}$ —558 $\frac{1}{2}$, London 2567—2567, Páris 3575—357,0 Milano 2590—2582 $\frac{1}{2}$, Prága 1658—1658, Budapest 9-75—9-75, Belgrád 605—630, Bukarest 285, Varsó 87 $\frac{1}{2}$ —90, Bécs 78—78, Bécs lebélyezett 78.

Berlin. Nyitás: Róma 3900, London 385000, Newyork 83500, Páris 5300, Zürich 15000, Prága 2490, Bécs —, Budapest —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 20100, font sterling 25690—26240, dollár 5565—5715, francia frank 362 $\frac{1}{2}$ —372 $\frac{1}{2}$, márka 700—740, olasz lira 259—269, osztrák korona 760—800, lej 29—31, szokol 162—172, svájci frank 1005—1035, dinár 6050—6250, lengyel márka 900—902.

* Székrekedés. Krafft-Ebing professzor, az idegyógyítás világhírű kutatója, a Ferenc József keserűvizet sok esetben kipróbálta s hatásával mindig meg volt elégedve. (6)

Marhovits F. ékszerész!
Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

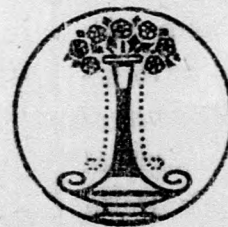
Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek.

Nagymennyiségű
konservüvegek,
valamint ugorkás
és befőttesüvegek
érkeztek raktárra,
vagontételben is
szállítok

FISCHER

Főüzlet: Cluj,
Piața Unirei 13.
Telefon 10-02

Fióküzlet:
Târgul-Murăș
Telefon 2-97

Szülők, iskolák figyelmébe!

Megjelent!

KABBALISTÁK ÉS CSODATEVŐK

LEGENDÁK SZENT EMBEREKRŐL

A legszebb iskolai ajándékkönyv
Nevelő és szórakoztató olvasmány

Díszes kiállításban ára fűzve 24 lei, kötve 40 lei.
Iskolák, egyesületek és csoportok engedményt kapnak. Könyvkereskedőknek magas rabatt.

Az „Uj Kelet” könyvosztálya, Cluj
Strada Baron L. Pop 10.

Sport kötött- szövött Áruház

aradi kötő és kötött-szövőgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztü eredeti gyári árban
o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Megnyílt a
Diána-fürdő
uszódája

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymárka
Cluj, G. Reg. Ferd. 133

Üzlet-
áthelyezés!

Rosenfeld J. Tg.-
Mureș (M.-Vásár-
hely) kézműaru- és
szövőfonal nagykereskedő
üzletét áthelyezte a Főter 20.
sz. alá (volt Szilágyi Lajos féle üzlet)

HIR

Az Uj Kelet az egyetemes napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek után
jelölésével engedjük
Előfizetési árak: Egy hónap
félre 320 lei, egész
Feladás szerkesztő: Marton

— Florescu igaz
érkezik Kolozsvárra. A
felavatásán résztvevő
niszter hétfőn délelőtt
Kolozsvárra a bukaresti
itt részt fog venni az
avatásán.

— Az akadémia
jelentik: A Román A
ülésén elnökövé Negru
választotta meg.

— A jugoszláv
évfordulója. Bukarestb
jugoszláv királyi pár há
alkalomból a királyi pa
amelyen résztvettek: a
hercegek, az összes min
és más magas méltóság
kedése miatt nem volt

— Csütörtökön
ces tüntetésstrájk: les
egyesület és az egyes
szétügyi minisztérium
házi koncessziók miatt
konfliktusból kifolyólag
este félkilenckor Román
percre telfüggesztik az
tessenek a színészet eln
egyesület szétbontás
strájkban a román sz
tüntetés napján egyébk
nések rendkívüli gyűl
váron.

— Lefoglalták
műveket. Nagyvárad
Sándor nagyvárad
a városi villamosm
hogy a villanytelepet,
adóval van hátralékban,
a villamosmú igazgatója
városi ügyész fogadták
előbb a telep szénkészle
adóhátralék biztosítéká
ez esetben Nagyvárad
nélkül marad. Coroi pé
gepeket foglalta le. Hir
gatója legközelebb a p
fogja lefoglaltatni, mert
tozik a villamosmúnek
felszólításra sem fizette

— Román ujsá
zétközi sajtókongres
lentik: Stelian Pope
gatója a román ujság
viseletében Stockholm
sajtókongresszusra.

— Szerdán dő
Bukarestből jelentik:
szék a Schuna-ügybe
végzés kihirdetését.

— Kifizették a
lését. Ismeretes, hogy
tisztviselők fizetéséne
szavazott meg, amib
CFR.-nek. Ebből az
a kolozsvári üzletve
április, május és juni
differenciáját.

— Rappert ne
Budapestről jelentik:
Bogya képviselőt a p
ülésén megsértette, k
nek, hogy nem ad B
azt hozta fel, hogy I
tott észbe, hogy has
sértődjön.

— Legégett eg
pestről jelentik: Az u
gyár szombaton reggel
sültek. A rendőri bizo
kár meghaladja a háro

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Feladás szerkesztő: Marton Ernő dr.

— **Florescu igazságügyminiszter hétfőn érkezik Kolozsvárra.** A székelyföldi bíróságok felavatásán résztvevő Florescu igazságügyminiszter hétfőn délelőtt tizenegy órakor érkezik Kolozsvárra a bukaresti vonattal. A miniszter részt fog venni az igazságügyi nyomda felavatásán.

— **Az akadémia új elnöke.** Bukarestből jelentik: A Román Akadémia tegnapi diszkrét ülésén elnökévé Negruzziut, titkárává Parwant választotta meg.

— **A jugoszláv királyi pár házassági évfordulója.** Bukarestből jelentik: Tegnapi volt a jugoszláv királyi pár házasságának évfordulója. Ez alkalmából a királyi palotában udvari ebéd volt, amelyen résztvettek: a két királyi pár, a királyi hercegek, az összes miniszterek, a diplomáciai kar és más magas méltóságok. A trónörökös gyengélkedése miatt nem volt jelen.

— **Csütörtökön este félkilencor ötperces tüntetést tartják lesz a színházban.** A színészegyesület és az egyes igazgatók, illetve a művészetügyi minisztérium között a napokban a színházi koncessziók miatt konfliktus támadt. Ebből a konfliktusból kifolyólag június 14-én, csütörtökön este félkilencor Románia összes színházaiban öt percre lefüggesztik az előadást, hogy ezzel tüntessenek a színészet elnyomása és a magyar színészegyesület szétrobbantása ellen. A demonstratív tüntetést a román színészek is résztvesznek. A tüntetés napján egyébként az erdélyi magyar színészek rendkívüli gyűlésre jönnek össze Kolozsvárra.

— **Lefoglalták a nagyváradi villamosműveket.** Nagyváradi tudósítónk jelenti: Coroi Sándor nagyváradi pénzügyigazgató ma megjelent a városi villamosmű irodájában és kijelentette, hogy a villanytelepet, amely háromszázezer lej adóval van hátralekban, lefoglalja. Babiti Mihály, a villamosmű igazgatója és dr. Simonca György városi ügyész fogadták a pénzügyigazgatót, aki előbb a telep szénkészletét akarta lefoglalni az adóhátralék biztosítékául, de felvilágosították, hogy ez esetben Nagyvárad már ma este villany és víz nélkül marad. Coroi pénzügyigazgató erre csak a gépeket foglalta le. Hír szerint a villamosmű igazgatója legközelebb a pénzügyigazgatóság palotáját fogja lefoglalni, mert az állam kétféleképp tartozik a villamosműnek és a pénzt harminczori felszólításra sem fizette meg ki.

— **Román újságírók képviselője a nemzetközi sajtókongresszuson.** Bukarestből jelentik: Stelian Popescu, az Univerzal igazgatója a román újságírók szindikátusának képviseletében Stockholmba utazott a nemzetközi sajtókongresszusra.

— **Szerdán döntenek Schina ügyében.** Bukarestből jelentik: A bukaresti semmitörvényszék a Schina-ügyben szerdára halasztotta a végzés kihirdetését.

— **Kifizették a vasutasok fizetésemelését.** Ismeretes, hogy a kamara nemrégiben a tisztviselők fizetésének javítására ötszázmilliót szavazott meg, amiből százötvenmillió jutott a CFR-nek. Ebből az összegből ma fizették ki a kolozsvári üzletvezetésnél a vasutasoknak április, május és június hónapokra járó fizetés-differenciáját.

— **Ruppert nem ad elégtételt Bogyának.** Budapestről jelentik: Ruppert képviselő, aki Bogya képviselőt a parlament egyik legutóbbi ülésén megsértette, kijelentette Bogya segédeknek, hogy nem ad Bogyának elégtételt. Okul azt hozta fel, hogy Bogyának évekig nem jutott eszébe, hogy hasonló kijelentésekért megsértődjen.

— **Legégett egy budapesti gyár.** Budapestről jelentik: Az újpesti Jusst-téle izzólámpagyár szombaton reggel leégett. Nyolcan megsebesültek. A rendőri bizottság megállapítása szerint a gyár meghaladja a háromszázmillió koronát.

— **Szabaddá tették a belföldi buzakereskedelmét.** Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács rendeletet adott ki, amelynek értelmében a buzakereskedelmét belföldön teljesen szabaddá teszi és árát vagononként negyvenötezer lejben maximalja. A barna kenyér kilogramjának maximális ára négy lej ötven bani. A malomtulajdonosok az örölt gabona ötven százalékából kenyérlisztetet tartoznak örölni. A buzakivitel ebben az évben még tiltva lesz, ellenben ha az új termés kétféleképp hektáron felülemelkedik, — ennyi szükséges ugyanis a belföldi fogyasztáshoz — akkor a jövő évben a buzakivitel szabaddá lesz. A rendelet egyben szabaddá teszi a tojaskivitel is, darabonként 2 lej vámmal. A rendelet életbelépésének időpontját a kereskedelmi miniszter fogja megállapítani.

— **Agyonlítotték egy határléptét.** Aradról jelentik: Vakmerő kalandra vállalkozott néhány nappal ezelőtt hat aradi cigány. Didovics Mihály lókupeccel az élükön elhatározták, hogy utlevél nélkül átmennek Magyarországra és ott a határhoz közelfekvő gróf Nádasdy-féle uradalomból lovakat lopnak és azokkal együtt ismét visszaternek Romániába. A határon való átszökés sikerült is, az uradalomban azonban a cigányokat megzavarták, úgy hogy a tervezet lopás végrehajtása nélkül menekültek el az istállók környékéről és a határ felé tartottak. A fiaszó rendkívül lehangolta a cigányokat, most már a legesekélyebb óvatosságról is megfontolkozva, az országúton tartottak a határ felé. A sötét éjszakában a magyar határeszőröknek feltűnt a hat tagból álló társaság, először megállásra szólították föl, midőn azonban futásnak eredtek, sortűzet adtak rájuk. A csendőrgyőző Horváth István cigányt halálra sebezte, öt társának azonban sikerült a határon átjutni és Iratosul-mican (Kisiratoson) keresztül betértek Aradra, ahová az esti órákban érkeztek meg és ott a Radnai-uton levő Három csillag vendéglőbe tértek be. Csakhamar megjelent asztaluknál Horváth Lajosné, az agyonlőtt cigány nővére, aki midőn megtudta, hogy öccse meghalt, a többieket okolta haláláért. A Hegyalja villamos állomásánál levő rendőrszem figyelmét felhívta rá, hogy a vendéglőben ülő cigányok Magyarországon gyilkosságot követtek el és utlevél nélkül szöktek át a határon. A rendőr egyedül ment a vendéglőbe, ahol megadásra szólította fel a cigányokat, akik közül Didovics Mihályt, a banda fejét össze is kötözte, a többiek azonban ezalatt elmenekültek. A szökésről a rendőr telefonon jelentést tett és segítséget kért; a kivonult rendőri készenlét egész Mikalákáig üldözte a menekülő cigányokat, akik azonban a sötét éjszakában nyomtalanul eltűntek.

— **Miskolcon népvándorlás korabeli tárgyakat találtak.** Miskolcra jelentik: A napokban itten egy házépítésnél népvándorlás előtti időből származó nyergeket és más tárgyakat találtak. A miskolci muzeumegylet szakértői megvizsgálták a leleteket és miután fényképfelvételt készítettek, Budapestre küldték a Nemzeti Muzeumba.

— **Molnár Ferenc sikere Párisban.** Párisból jelentik: Az itteni Champs-Elysée színházban pénteken délelőtt tartották meg Molnár Ferenc Liliomjának főpróbáját. A megjelent kritikusok a főpróba után kijelentették, hogy a Liliom az idei francia színházi évad legnagyobb eseménye.

— **Hőesés a regátban.** Bukarestből jelentik: Az egész országban rendkívül hideg időjárás állott be. Prahova környékén és Szinájában erősen havazott.

— **Valutakedvezmény a csehszlovák fürdőkre utazóknak.** Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” jelenti, hogy Veverka Csehszlovákia bukaresti követe Prágába utazott, ahol tárgyalni fog az illetékes körökkel, hogy a csehszlovákiai fürdőkre utazó románok, a nagy valutadifferenciákra való tekintettel, megfelelő könnyítéseket kapjanak.

— **Összetépte a bont, hogy meneküljön a rekvirálástól.** Szász János Kalandos-utca 48. alatti házában a lakáshivatal egy szobát elrekvirált Wagner Péter tiszthelyettes részére. A tiszthelyettes szolgáját bizta meg a lakás elfoglalásával és amikor az jelenkezett a bonnal, Szász kikapta a kezéből és darabokra tépte. Közokirat megsemmisítéséért eljárás indítottak ellene.

— **Szatmárból és Biharból három vármegye.** Szatmárról jelentik: Hivatalos körökben úgy tudják, hogy a közigazgatási reformmal kapcsolatban Szatmár- és Bihar megyék részéből új vármegyét alakítanak. Az eddigi tervek szerint Nagykárolyt, Tasnádot, Erőmhályfalvát, Margittát és Szilágysomlyót valamint a városok környékét kiszakítják Szatmár-, illetve Bihar vármegye területéből és Szilágysomlyó székhellyel új vármegyét alakítanak belőlük. Nagykároly elszakításával Szatmár megye székhelye Szatmár lesz.

— **Házasság.** Farkas Sárika Sepsibükszád és Kelemen Jenő Nagyvárad e hó 10-én tartották esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Felfedezték a világ legrégebbi fővárosát.** Londonból jelentik: A „Daily Mail” feltűnést keltő tudósítást közöl Kisázsiaiból. Eszerint a régi Babilonia területén, Habilentól tizenhárom kilométerre, Kich község körül Mackay chicagói egyetemi tanár felfedezte a történelem legrégebbi fővárosának romjait. A Mackay körül csoportosuló kutató expedíció napvilágra hozta azt a történelmi nevezetességű teret is, ahol Ihaba isten és Ichtar istennő temploma állott. Ugyancsak kiásták az első babiloniai dinasztia hetedik királyának Samsuilának tornyát. A torony falán kőbevésett felirást találtak, amely szerint a tornyot és a templomot a rendes időszámítás előtt két-ezerhatszáz évvel Hamurabi utódja, Samsuila babiloni király építette. A kutatók teljesen kiemelték a templom főkapuját és remélik, hogy sikerül a templom könyvtárát is megtalálniuk.

— **Budapesten egy orgazda előtt egy detektív.** Budapestről jelentik: Varga István detektív szombaton egy lopás ügyében az orgazda után nyomozott. A nyomozás adatai Szlonka Rezső magánhivatalnokhoz vezettek. A detektív megjelent Szlonka lakásán és házkutatást akart tartani. Már az első kérdés után azonban, amelyet a detektív a lopott tárgyakra vonatkozólag Szlonkához intézett, a magánhivatalnok rendkívül felingerült és a legközelebbi pillanatban már revolvért rántott elő zsepeiből és föbejtte a detektívét, aki eszméletlenül esett össze. Vargát beszállították a Rókus-kórházba, ahol az éjszaka folyamán meghalt. Szlonkát letartóztatták.

— **Egy évre itélték el az álszigurancifőnököt.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: Ma délelőtt itélkezett a nagyváradi törvényszék George Roca állítólagos regátbéli volt szigurancifőnök és Csáki Béla volt nagyváradi detektív zsarolási ügyében. A két vádlott ugyanis, aki már hónapok óta állt az ügyészség fogházában, letartóztatása után néhány hétig a rabkórházban feküdt és ott különböző cimennel és fenyegetésekkel kisebb-nagyobb összegeket zsaroltak ki a betegek látogatóitól. A rendőrség által lefolytatott vizsgálat szerint Rocát a temesvári rendőrség már évekkel ezelőtt körözte gyilkosság gyanúja miatt, Aradon pedig egy évre volt elítélve az állítólagos szigurancifőnök, akit az amnesia mentett meg attól, hogy büntetését letöltse. A viharosmultu Rocát, aki időközben tudóbajos lett, valamint társát egy-egy évi börtönrre itélték.

— **Bombamerénylet egy trieszti szerkesztőség ellen.** Triesztből jelentik: Pénteken este ismeretlen fiatalember bombát dobott az „Il Lavoratore” című kommunista lap szerkesztőségébe. Négy munkatárs súlyosan megsebesült. A merénylő megszökött.

— **Új vasuti egyezményt kötöttek Bernben.** Bernből jelentik: Tegnapi többnapos tanácskozás után aláírták a személy- és podgyászforgalomról szóló új nemzetközi egyezményt.

— **Prágai mintavásár.** Szeptember másodikától kilencedikéig terjedő időben nemzetközi mintavásárt rendeznek Prágában. A mintavásáron román kiállítók is részt vehetnek. Kereskedők és iparosok, akik akár kiállítani, akár meglátogatni akarják a kiállítást, megfelelő felvilágosítást kaphatnak a kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál, dr. Kis Béla titkártól, akinél a megfelelő nyomtatványok is átvehetők.

* Dr. Sebestyén József és dr. Fischer Tivadar ügyvédek irodájukat Piata Unirii 6. szám alól Piata Unirii 20. szám alá, a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. épületébe helyezték át.

HIREK

— **Uj Kelet** az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félre 320 lei, egész évre 620 lei.
 Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

— **Florescu igazságügyminiszter hétfőn** érkezik Kolozsvárra. A székelyföldi bíróságok felavatásán résztvevő Florescu igazságügyminiszter hétfőn délelőtt tizenegy órakor érkezik Kolozsvárra a bukaresti vonattal. A miniszter itt részt fog venni az igazságügyi nyomda felavatásán.

— **Az akadémia új elnöke.** Bukarestből jelentik: A Román Akadémia tegnapi disztalésán elnökévé Negrutziut, titkárává Parwant választotta meg.

— **A jugoszláv királyi pár házassági** évfordulója. Bukarestből jelentik: Tegnapi volt a jugoszláv királyi pár házasságának évfordulója. Ez alkalomból a királyi palotában udvari ebéd volt, amelyen résztvettek: a két királyi pár, a királyi hercegek, az összes miniszterek, a diplomáciai kar és más magas méltóságok. A trónörökös gyengélkedése miatt nem volt jelen.

— **Csütörtökön este félkilencor ötperces** tüntetésztrájk lesz a színházban. A színészegyesület és az egyes igazgatók, illetve a művészeti minisztérium között a napokban a színházi koncessziók miatt konfliktus támadt. Ebből a konfliktusból kifolyólag június 14-én, csütörtökön este félkilencor Románia összes színházaiban öt percre felfüggesztik az előadást, hogy ezzel tüntessenek a színészet elnyomása és a magyar színészegyesület szétrobbantása ellen. A demonstratív sztrájkban a román színészek is részt vesznek. A tüntetés napján egyébként az erdélyi magyar színészek rendkívüli gyűlésre jönnek össze Kolozsváron.

— **Lefoglalták a nagyváradi villamosműveket.** Nagyváradi tudósítónk jelenti: Coroi Sándor nagyváradi pénzügyigazgató ma megjelent a városi villamosmű irodájában és kijelentette, hogy a villanytelepet, amely háromszázezer lej adóval van hátralekban, lefoglalja. Babiti Mihály, a villamosmű igazgatója és dr. Simonca György városi ügyész fogadták a pénzügyigazgatót, aki előbb a telep szénkészletét akarta lefoglalni az adóhátralék biztosítékául, de felvilágosították, hogy ez esetben Nagyváradi már ma este villany és víz nélkül marad. Coroi pénzügyigazgató erre csak a gépeket foglalta le. Hir szerint a villamosmű igazgatója legközelebb a pénzügyigazgatóság palotáját fogja lefoglalni, mert az állam kétmillióval tartozik a villamosműnek és a pénzt harmincszori felszólításra sem fizette meg ki.

— **Román újságírók képviselője a nemzetközi sajtókongresszuson.** Bukarestből jelentik: Stelian Popescu, az Univerul igazgatója a román újságírók szindikátusának képviselőjeként Stockholmba utazott a nemzetközi sajtókongresszusra.

— **Szardán döntenek Schina ügyében.** Bukarestből jelentik: A bukaresti semmitőség a Schina-ügyben szardára halasztotta a végzés kihirdetését.

— **Kifizették a vasutasok fizetésemelését.** Ismeretes, hogy a kamara nemrégiben a tisztviselők fizetésének javítására ötszázmilliót szavazott meg, amiből százötvenmillió jutott a CFR-nek. Ebből az összegből ma fizették ki a kolozsvári füzletvezetőségnek a vasutasoknak április, május és június hónapokra járó fizetési-differenciáját.

— **Rnpert nem ad elégtételt Bogyának.** Budapestről jelentik: Rnpert képviselő, aki Bogya képviselőt a parlament egyik legutóbbi ülésén megsértette, kijelentette Bogya segédeknek, hogy nem ad Bogyának elégtételt. Okul azt hozta fel, hogy Bogyának évekig nem jutott eszébe, hogy hasonló kijelentésekért megsértődjön.

— **Legégett egy budapesti gyár.** Budapestről jelentik: Az uppesti Juszt-téle izzólampagyár szombaton reggel leégett. Nyolcan megsebesültek. A rendőri bizottság megállapítása szerint a kár meghaladja a háromszázmillió koronát.

— **Szabaddá tették a belföldi buzakereskedelmét.** Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács rendeletet adott ki, amelynek értelmében a buzakereskedelmét belföldön teljesen szabaddá teszi és árát vagononként negyvenötezer lejben maximálja. A barna kenyér kilogramjának maximális ára négy lej ötven bani. A malomtulajdonosok az örölt gabona ötven százalékából kenyérlisztet tartoznak örölni. A buzakivitel ebben az évben még tiltva lesz, ellenben ha az új termés kétmillió hektáron felülemelkedik, — ennyi szükséges ugyanis a belföldi fogyasztáshoz — akkor a jövő évben a buzakivitel szabaddá lesz. A rendelet egyben szabaddá teszi a tojáskivitel is, darabonként 2 lej vámmal. A rendelet életbe lépésének időpontját a kereskedelmi miniszter fogja megállapítani.

— **Agyonlőttek egy határátlépőt.** Aradról jelentik: Vakmerő kalandra vállalkozott néhány nappal ezelőtt hat aradi cigány. Didovics Mihály lókepecel az élükön elhatározták, hogy utlevél nélkül átmennek Magyarországra és ott a határhoz közelfekvő gróf Nádasdy-féle uradalomból lovakat lopnak és azokkal együtt ismét visszaternek Romániába. A határon való átszökés sikerült is, az uradalomban azonban a cigányokat megzavarták, úgy hogy a tervezet lopás végrehajtása nélkül menekültek el az istállók környékéről és a határ felé tartottak. A fiaszó rendkívül lehangolta a cigányokat, most már a legesekélyebb óvatosságról is megfontolkozva, az országúton tartottak a határ felé. A sötét éjszakában a magyar határeszőrőknek feltűnt a hat tagból álló társaság, először megállásra szólították föl, midőn azonban futásnak eredtek, sortűzet adtak nekik. A csendőrgolyó Horváth István cigányt halálra sebezte, öt társának azonban sikerült a határon átjutni és Iratosul-mican (Kisiratoson) keresztül betértek Aradra, ahová az esti órákban érkeztek meg és ott a Radnai-úton levő Három csillag vendéglőbe tértek be. Csakhamar megjelent asztalnál Horváth Lajosné, az agyonlőtt cigány nővére, aki midőn megtudta, hogy öccse meghalt, a többiek okolta haláláért. A Hegyalja villamos állomásánál levő rendőrszemély felhívta rá, hogy a vendéglőben ülő cigányok Magyarországon gyilkosságot követtek el és utlevél nélkül szöktek át a határon. A rendőr egyedül ment a vendéglőbe, ahol megadásra szólította fel a cigányokat, akik közül Didovics Mihályt, a banda fejét össze is kötözte, a többiek azonban ezalatt elmenekültek. A szökésről a rendőr telefonon jelentést tett és segítséget kért; a kivonult rendőri kőszentlet egész Mikalakaig üldözte a menekülő cigányokat, akik azonban a sötét éjszakában nyomtalanul eltűntek.

— **Miskolcon népvándorlás korabeli tárgyakat találtak.** Miskolcra jelentik: A napokban itten egy házépítésnél népvándorlás előtti időből származó nyergeket és más tárgyakat találtak. A miskolci muzeumegylet szakértői megvizsgálták a leleteket és miután fényképfelvételt készítettek, Budapestre küldték a Nemzeti Muzeumba.

— **Molnár Ferenc sikere Párisban.** Párisból jelentik: Az itteni Champs Elysée színházban pénteken délelőtt tartották meg Molnár Ferenc Liliomjának főpróbáját. A megjelent kritikusok a főpróba után kijelentették, hogy a Liliom az idei francia színházi évad legnagyobb eseménye.

— **Hőses a regátban.** Bukarestből jelentik: Az egész országban rendkívül hideg időjárás állott be. Prahova környékén és Szinajában erősen havazott.

— **Valutakedvezmény a csehszlovák fűrdőkre utazóknak.** Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” jelenti, hogy Veverka Csehszlovákia bukaresti követe Prágába utazott, ahol tárgyalni fog az illetékes körökkel, hogy a csehszlovákiai fűrdőkre utazó románok, a nagy valutadifferenciákra való tekintettel, megfelelő könnyítéseket kapjanak.

— **Összetépte a bont, hogy meneküljön a rekvirálástól.** Szász János Kalandos-utca 48. alatti házában a lakáshivatal egy szobát elrekvirált Wagner Péter tiszthelyettes részére. A tiszthelyettes szolgálját bizta meg a lakás elfoglalásával és amikor az jelenkezett a bonnal, Szász kikapta a kezéből és darabokra tépte. Közökirat megsemmisítéséért eljárást indítottak ellene.

— **Szatmárból és Biharból három vármegye.** Szatmárról jelentik: Hivatalos körökben úgy tudják, hogy a közigazgatási reformmal kapcsolatban Szatmár- és Bihar megyék részéből új vármegyét alakítanak. Az eddigi tervek szerint Nagykárolyt, Tasnádot, Érmihályfalvát, Margittát és Szilágysomlyót valamint a városok környékét kiszakítják Szatmár-, illetve Bihar vármegye területéből és Szilágysomlyó székhellyel új vármegyét alakítanak belőlük. Nagykároly elszakításával Szatmár megye székhelye Szatmár lesz.

— **Házasság.** Farkas Sárika Sepsibükszád és Kelemen Jenő Nagyvárad e hó 10-én tartották esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Felfedezték a világ legrégebbi fővárosát.** Londonból jelentik: A „Daily Mail” feltűnésteltő tudósítást közöl Kisázsiaiból. Eszerint a régi Babilonia területén, Habiltól tizenhárom kilométerre, Kich község körül Mackay chicagói egyetemi tanár felfedezte a történelem legrégebbi fővárosának romjait. A Mackay körül csoportosuló kutató expedíció napvilágra hozta azt a történelmi nevezetességű teret is, ahol Ilhaha isten és Ichtar istennő temploma állott. Ugyancsak kiásták az első babiloniai dinasztia hetedik királyának Samsuilának tornyát. A torony falán köbevésett felirást találtak, amely szerint a tornyot és a templomot a rendes időszámítás előtt kétezerhatszáz évvel Hamurabi utódja, Samsuila babiloniai király építette. A kutatók teljesen kiemelték a templom főkapuját és remélik, hogy sikerül a templom könyvtárát is megtalálniuk.

— **Budapesten egy orgazda lelőtt egy detektívet.** Budapestről jelentik: Varga István detektív szombaton egy lopás ügyében az orgazda után nyomozott. A nyomozás adatai Szlonka Rezső magánhivatalnokhoz vezettek. A detektív megjelent Szlonka lakásán és házkutatást akart tartani. Már az első kérdés után azonban, amelyet a detektív a lopott tárgyakra vonatkozólag Szlonkához intézett, a magánhivatalnok rendkívül felingerült és a legközelebbi pillanatban már revolvert rántott elő zsebéből és főbelelte a detektívet, aki eszméletlenül esett össze. Vargát beszállították a Rókus-kórházba, ahol az éjszaka folyamán meghalt. Szlonkát letartóztatták.

— **Egy évre itélték el az álszigurancafőnököt.** Nagyváradi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt itélkezett a nagyváradi törvényszék George Roca állítólagos regátbéli volt szigurancafőnök és Csáki Béla volt nagyváradi detektív zsarolási ügyében. A két vádlott ugyanis, aki már hónapok óta ült az ügyészség fogházában, letartóztatása után néhány hétig a rabkórházban feküdt és ott különböző címen és fenyegetésekkel kisebb-nagyobb összegeket zsaroltak ki a betegek látogatóitól. A rendőrség által lefolytatott vizsgálat szerint Rocat a temesvári rendőrség már évekkal ezelőtt körözte gyilkosság gyanúja miatt, Aradon pedig egy évre volt elítélve az állítólagos szigurancafőnök, akit az amnesztia mentett meg attól, hogy büntetését letöltsse. A viharosmultu Rocat, aki időközben tüdőbajos lett, valamint társát egy-egy évi börtönrre itélték.

— **Bombamerénylet egy trieszti szerkesztőség ellen.** Triesztből jelentik: Pénteken este ismeretlen fiatalember bombát dobott az „Il Lavoratore” című kommunista lap szerkesztőségébe. Négy munkatárs súlyosan megsebesült. A merénylő megszökött.

— **Uj vasúti egyezményt kötöttek Bernben.** Bernből jelentik: Tegnapi többnapos tanácskozás után aláírták a személy- és podgyászforgalomról szóló új nemzetközi egyezményt. **Prágai mintavásár.** Szeptember másodikától kilencedikéig terjedő időben nemzetközi mintavásár rendeznek Prágában. A mintavásáron román kiállítók is részt vehetnek. Kereskedők és iparosok, akik akár kiállítani, akár meglátogatni akarják a kiállítást, megfelelő felvilágosítást kaphatnak a kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál, dr. Kis Béla titkártól, akinél a megfelelő nyomtatványok is átvethetők.

* **Dr. Sebestyén József és dr. Fischer Tivadar** ügyvédek irodájukat Piata Unirii 6. szám alól Piata Unirii 20. szám alá, a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. épületébe helyezték át.

Közgazdaság

Értekezlet a tőzsdeakció ügyében. Tegnap délután három órakor a Munkaadók és Gyáriparosok Szövetségének helyiségében a felállítandó tőzsde ügyében értekezletet tartottak, amelyre megjelentek dr. Farkas Mózes elnök, dr. Böszörményi Sándor, Jahoda Károly, az Erdélyrészi Fegyverszövetkezet igazgatója, dr. Blankenberg ipari főfelügyelő, dr. Evian, a Banca Generala igazgatója és a Statul elnöke, Muth Mihály, a Sfatul titkára, Osvada igazgató, a Malomszövetség elnöke, dr. Kis Mór, a Gyáriparosok Szövetségének igazgatója, Aldica Jonel szindikátusi elnök. Az értekezleten az az álláspont alakult ki, hogy Kolozsvár nem elegendhetik meg az árutőzsde életbeléptetésével, fontos, hogy értéktőzsde is állítsák és működjön Erdélyben. Elhatározták a tőzsdetervezetnek egy bizottság által való kidolgozását és ha a tervezet elkészül, Groza Péterből, Negrutiu, Evian és Osvadából álló küldöttség felkeresi a pénzügyminisztert, akinek átadják a memorandum foglalt tervezetet.

Összehívták a speciális adókvivető bizottságokat. Bukarestből jelentik: A pénzügyigazgatóságok elrendelték, hogy a részvénytársaságok és más nagy vállalatok adójának kivetésére rendelt különleges bizottságok júniusban kezdjék meg munkájukat.

A céghivatal hírei. E héten a következő cégeket jegyezték be a kolozsvári törvényszéken: **Egyéni cégek:** Orlea Sándor marha- és juhkereskedése Kolozsvár, Lang Dávid gabonakereskedő Tagsor, Hirsch Emanuel vegyeskereskedése Nagysármás, Maksi Áron mérnök műszaki- és vállalkozó irodája Kolozsvár, özv. dr. Blumentfeld Sándorné női- és gyermekruházati varrodája Kolozsvár, Lévi Izák vegyeskereskedése és épületfarkaktár a Nagysármás, dr. Feketéné női divatszalon Kolozsvár, Possler József divat- és kézműveskereskedés Kolozsvár. **Társas cégek:** Ilea Iván és Társa közkereseti társaság, beltárgyai Ilea Iván és Schönhaus Miksa kolozsvári kereskedők, cégjegyző Péterffy Gáspár. A cég gyarmatárúval és csemegével kereskedik. „Expressz” szállítási vállalat Kolozsvár, tulajdonosai Rothschild Lajos és Farkas Sámuel fuvarozók. „Haggibbor” Sportpálya R. T., alapítóje hatszáz ezer lej. Az igazgatóság tagjai dr. Krémer Ármán, Codik Jenő, dr. Hirsch Dezső, Guttmann Péter, Stotter Aladar, Szántó Miklós, dr. Tischler Elemér és dr. Chaim Weissburg. A részvénytársaság közleményeit az Uj Kelet hozza nyilvánosságra.

Magas kiviteli vám az élőállatra. Bukarestből jelentik: Az élőállat kivitelének hivatali eljárása megkönnyebbült, ellenben igen magas vámot állapítottak meg az országból exportált szarvasmarhára, úgy hogy minden egyes az országból kivitt darab után körülbelül hater ezer lei vámot kell fizetni. Az új rendszernek minden terhe ellenére megvan az az előnye, hogy a permisszellel való visszaélések meg fognak szűnni.

A májusi indexszámok. Májusban a következő indexszámokat jegyezték Bukarestben: Élelmiszerek 3095, ruházati cikkek 3716, egyéb háztartási szükségletek 1809. Az átlagos indexszám tehát 2871. A megelőző hónapban 2775 volt az indexszám, egy hónap alatt tehát újabb három és fél százalékkal drágult az élet. A múlt év eleje óta hetvennégy százalékkal nőtt a drágaság. Különben az összes európai országokban felfelé törekvő tendenciát mutatnak az indexszámok. Az Egyesült Államokban változatlanok az indexszámok.

A hitelező védegyelet. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által kezdeményezett hitelező védegyelet ügyében péntek este nyolc órakor a kamarában értekezlet volt, amelyen résztvettek a gyáriparosok, a munkaadók, a Sfatul és a likörgyári érdekeltségek képviselői. Az értekezlet elhatározta, hogy az akciót haladéktalanul megkezdi és átír Aradra, Nagyváradra, Brassóba és Temesvárra, hogy ottani nagy cégeket az egyesületbe való belépésre rábírja. Az egyesületnek Kolozsvár lesz a központja és minden nagyobb kereskedelmi gócpontban fiókot állítanak fel.

Fagyasztott húst akarnak exportálni. Bukarestből jelentik: A mezőgazdasági szindikátusok szövetsége javaslatot terjesztett a kormányhoz, amelyben a huskivitelre vonatkozólag tesz konkrét indítványt. Eszerint azt ajánlja a helyzet rendezésére, hogy az élőállatok kivétel helyett fagyasztott húst és husermékeket exportáljanak. Ebből a célból egy részvénytársaságot kellene alakítani 250 millió alaptőkével, amelynek egy negyedrészt az állam jegyezné.

Fatisztviselő. Az Erdélyrészi Fatisztviselő Egyesület hivatalos közlönyének kettős száma változatos tartalommal ma jelent meg. A lap szerkesztője: Ormos László, a fatisztviselő szervekedéséről irt érdekes eszmefuttatást.

*** Nem szabad hitelezni,** csak pontos és megbízható információ alapján. Románia legnagyobb információs irodája a Radio R. T. információs osztálya. Cluj, Postafiók 127.

SPORT

Románia—Jugoszlávia. Ma kerül eldöntésre a Románia és Jugoszlávia válogatottjainak küzdelme, melyre mindkét ország már hetek óta erősen készül. Különösen ambicionálja Románia reprezentatív csapata a győzelmet, mellyel — tekintve, hogy első ízben a jugoszláv csapat 2:0 arányban vereséget szenvedett, a második mérkőzést pedig lemondta — végleg elnyerné a művészi kivitelű aranyserleget, melyet Sándor szerb király a mérkőzések három egymástutáni győztesének felajánlott. A válogatott csapat péntek este érkezett a fővárosba.

A mai bajnoki mérkőzések. A tavaszi szezon kiemelkedő eseménye a Haggibbor—Victoria mai találkozása. Egyébkor a szezon végére már kialakul a bajnokság képe, most a véletlen folytán úgy alakult, hogy csak a két csapat mai mérkőzése után dől el, ki lesz a kolozsvári kerület bajnoka. A Haggibbornak öt pont előnye van és ha a mai mérkőzést megnyeri, úgy hét pont előnyre tett szert a Victoriával szemben. Eldöntetlen játék esetén a Victoria még elérheti a Haggibbor pontszámát, sőt ha hátralevő mérkőzéseit megnyeri (Universitatea, KKASE) és megjavítja gólarányát, meg is előzheti.

A Haggibbor nélkülözni kénytelen döntő mérkőzésen legjobb játékosát, a Victoria Dóciával megerősítve veszi fel a küzdelmet. Dóci három hónapos büntetését a Com. Regional másfél hónapra redukálta, így egyesületének a fontos mérkőzésén már résztvehet. Rendkívül elkeseredett, erős küzdelem várható, mely a stílusosabb futballt játszó Haggibbor 1—2 gólarányú győzelmét fogja valószínűleg eredményezni. A mérkőzést Kiss Kálmán, a kiváló nagyváradi szöv. bíró fogja vezetni. Személye garancia a mérkőzés sima lefolyására.

A döntő mérkőzést megelőzően a KMTE és CFR csapatai bonyolítják le bajnoki mérkőzéseiket,

A munkáscsapatnak utoljára nyílik alkalma pontszerzésre.

Bécsi bajnoki eredmények. Két bajnoki mérkőzést bonyolítottak le szerdán Bécsben, melyek eredményei: Amateur—WAC 3:0, Vienna—WAF 1:1.

A magyar bajnokság utolsó fordulója. Június 10-én, a magyar bajnokság utolsó fordulóján, a következő elsőosztályú mérkőzések kerülnek lebonyolításra: MTK—Zugló, FTC—KAC, VAC—BTC, Vasas—III-ik kerület. E mérkőzések már kevés változást hozhatnak a bajnokság állásán.

*** Strandruhák, dresszek, cipők és sapkák** gyönyörű kivitelben kaphatók Sugár & Co. sportáruházában Cluj, Calea Victoriei 5. Tenniszicipőkben és felszerelésekben nagy választék.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Vasárnap d. e. 11 órakor Karinty Frigyes és Zsolt Béla matinéja. (Premier helyárrakkal. Az elmaradt előadás jegyei érvényesek. Sorozatszám 419. szám.)

Vasárnap d. u. 3 órakor Offenbach. (Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 431.)

Vasárnap este 8 órakor Magdolna. (Uj betanulással és új szereposztással. Premier helyárrakkal. Premier-bérlet 58. szám. Sorozatszám 432.)

Hétfő: fél 8 órakor, Levendula. (Operettújdonosság. 7-edszer. Bérletszűnetben. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 433.)

Hétfő: te. 1 órakor, Négy egyfelvonásos premier. (Hoffmann Juci fellépésével. Premier helyárrakkal. Sorozatszám 434.)

Kedd: Zsidónő. (Pfeiffer Alfréd fellépésével. Opera helyárrakkal. Előadás kezdetén a nézőteret vezető ajtókat bezárják. Napibérlet 144. C. Sorozatszám 434.)

A színházi iroda hírei

Vendégek a Magyar Színházban. A jövő hét a vendégek hete lesz. Hétfőn hetedszer adják az óriási sikert aratott Levendula operettét. Kedden a Zsidónő kerül színre s Brogni szerepét Pfeiffer Alfréd fogja vendégeként énekelni. Szerdán a Bajadérnak lesz a 26-ik előadása két vendéggel: Odettet Zöldhelyi Anna, a marosvásárhelyi színház primadonnája, Radjamit pedig Békefi Lajos, ugyancsak a marosvásárhelyi színház énekes bonvivántja fogja játszani. Ezt az előadást rendes helyárrakkal, bérletszűnetben tartják meg. Csütörtökön a Tosca kerül színre két vendéggel: a címszerepét Aca de Barbu, Scarpiát pedig Jean Athanasiu fogja játszani. Ezt az előadást emelt helyárrakkal tartják meg. Pénteken is európai híri vendége lesz a színháznak: Madame Fourgeot-Nirschy Emilia, a világszerte ünnepeelt primaballerina fog fellépni rendkívül gazdag műsor keretében. A pénteki estét igen mérsékelt emelt helyárrakkal, de premier-bérletben (59 szám) tartják meg. Szombaton este az Álarcosbál kerül színre—Athanasiu fellépésével, utána pedig másodszer lép fel Nirschy Emilia teljesen új műsor keretében. Vasárnap délután a Piros bugyellárist adják olcsó helyárrakkal Szentgyörgyi Istvánnal Peták szerepében, este pedig a Bajadérnak lesz a 27-ik előadása Kolbayval.

*** Ha gummi-övzsert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.**

Frissen hámozott citrom és vadnarancs naponta 300—400 drb. kapható, amíg a készlet tart

Szilágyi Eleonora
likörgyárban, Calea Reg.
Ferdinand 107

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
menyiségben! Kérjen árajánlatot

Ma délután 6 órakor Haggibbor - Victoria bajnoki mérkőzés.

Rothman

Isten

— A f

I

Bálv.

Terach, a bálv. vel lépte át a küszö-
ra haragtól, fejéne-
rázott. Amnon, a
ringó szakállát si-
döke leereszkedett
metszésű szája te-
Amnon alig ért T-
hajlott a sanyarga-
alattomosággal k-
Az eső még mind-
le az éles, apró k-
vörösek voltak, m-
napon. Az utcácska-
burnuszkba bugy-
masai páváskodó so-
tollidiszekben, aran-
cserzésű saruban, sz-
dokoltak le az
zabolátlan sűrű es-
sivatag felé. Az
rangbéli emberek
cokba csavarta az
kolta be az ékköv-
Rongyos szolganép-
val, nehéz, értelm-
égett vékony lábsz-
a nemes öregek és

Terach nem
olyan volt, mint a
még mindig himbá-
eső nem bántotta. A
eső, gond és féltelen
tisztéletet benne.
meusok sárga sivat-
föld között élt, a
inai kemények voi-
csapás, szive nem i-
gott és dacolt a na-
osonással körülfont-
volt mint a bika. A
de mégis maguk le-
szikrázó haragjától
mindenféle birodal-
városába érkezett
eladta, népét elüzte
egy fiát tartotta m-
házat épített, szolgál-
oltárt emelt a nagyf-
ványának, amilyenh-
színü fejedelem pal-

A kö-tönköt,
ereszték alatt, meg-
belődította a fal m-
megrezzent tőle a f-

— Bizony uram,
hunyorogással Amn-
öröktüz kialudt a le-
v, e fenséges Ister-
városunk falához, b-
rosszatigéző napon
a megátalkodott köl-

Es Amnon má-
az első felszívárgot
csontjába, szakállát
haszonleső kíváncsisi-
zaklatottságát.

— Átkozott köl-
szentségtelen és hite-
nyaim, ha igen f-
kétség magját ülteti

— Bizony miv-
— Hisz mondtam n-
beszélte. Hány évet s-
megszámlálhatatlan
megszámlálhatatlan
erre, e bálvány, a h-
atyám izzó cserepei
földből vizzel gyu-
napja sincsen, hogy
tatlan éveiddel m-ád-
— Ó, az átkoz-

Isten lábánál...

— A történelem regénye —

Írta: Sas László

Bálványok halála

Terach, a bálványfaragó értelmetlen dühvel lépte át a küszöböt. Hatalmas teste remegett a haragtól, fejének boglya táncolt, szeme szikrázott. Amnon, a sánta sarufoltozó rőtörösből ringó szakállát simogatta, hosszuszálú szemöldöke leereszkedett a szeme fölé, vékony, gunyos-metszésű szája tele volt ravasz fondorlattal. Amnon alig ért Terach köldökéig, háta meghajlott a sanyargató munkától, sanda és félszeg alattomosággal követte Terachot a szűk utcára. Az eső még mindig ömlött, patakban csorgott le az éles, apró kővecseken, melyek barnák és vörösek voltak, mint a keleti ég ezen a háborgó napon. Az utcácska tele volt már néppel. Tarka burnuszokba bugyolálva Ur városának hatalmasai páváskodó sokszínűségükkel, méltóságosan, tolldíszekben, aranyzövésű palástban, finom-cserzésű saruban, szemforgató döbbenéssel zárakoltak le az Eufrátushoz, mely haragos zabolátlan sűrű csapkodással rontott le a vörös sivatag felé. Az eső csorgott, verte a minden rangbéli emberek mellét és hátát, zsugori ráncokba csavarta az ékes öltözetet és sárral mocskolta be az ékkövekkel kirakott nemes sarut. Rongyos szolganépség rendetlen szörzetű arcával, nehéz, értelmetlen koponyával, feketére égett vékony lábszárral esődült az áldozó papok, a nemes öregek és a gögös harcosok nyomába.

Terach nem ügyelt rájuk, mellkasát, mely olyan volt, mint a vörös domb a város alján, még mindig hímálta a harag. A zokszó és az eső nem bántotta. A sok nemes előkelőség, melyet eső, gond és félelem fűrésztött, nem gerjesztett tiszteletet benne. Nem volt káldeus, az arameusok sarga sivatagjában született, az ég és a föld között élt, a végtelen szabadság hátán, mai kemények voltak, ökle, mint a mennykő-csapás, szíve nem ismert félelmet, lelke háborgott és dacolt a nagy misztériummal, mely halk osonással körülfonta a puszták lakóját. Erős volt mint a bika. A káldeusok nem jószívvel, de mégis maguk közé fogadták mert féltek szikrázó haragjától. Hosszu évekig vándorolt mindenféle birodalmakon keresztül, míg Ur városába érkezett nyájával és népével, nyáját eladta, népét elüzte, csak kedves asszonyát és egy fiát tartotta magánál, erős kövekből büszke házat épített, szolgálkat tartott és olyan diszes oltárt emelt a nagyfülü oroszlának, az erő bálványának, amilyenhez hasonló a fukar és kétszínű fejedelem palotájában sem volt.

A kő-tönköt, mely ázottan lapult meg az ereszték alatt, megemelte hatalmas karjával, belődította a fal mellé s amikor ráereszkedett megrezent tőle a fall töve.

— Bizony uram, — sandított feléje alattomos hunyorgással Amnon épen most, amikor az öröktűz kialudt a legszentebb oltáron és lám a víz, e fenséges Isten, haragvón csapja farkát városunk falához, bizony uram ilyen félelmetes, rosszatigéző napon nagy átkot hozhat még ez a megátalkodott kölyök.

Es Amnon másik lábára ereszkedett, mert az elsőn felszivárgott a víz és a hideg vékony esontjába, szakállát megborzolta, alattomos, haszonleső kíváncsisággal leste a feldühödött óriás zaklatottságát.

— Atkozott kölyök, — háborgott Terach, — szentségtelen és hitetlen. Mivé lesznek bálványaim, ha ilyen fogad minden áldozót és a kétség magját ülteti be ártalmatlan szívükbe?

— Bizony mivé lesz, — sarkalta a foltozó. — Hisz mondtam néked uram, szószerint így beszélt. Hány évet számláltál? kérdezte. Éveim megszámlálhatatlanok, mondtam neki, mint megszámlálhatatlan a víz cseppje. Lám, beszélt erre, e bálvány, a horgasorru hold, még tegnap atyám izzó cserepei között égett, még tegnap földből vízzel gyurta, tüzből izzította, egy napja sincsen, hogy van és te megszámlálhatatlan éveiddel imádni akarod.

— Ó, az atkozott — hördült fel Terach.

— A föld a nagy termő, mert belőle sarjad a pázsit és a gyümölcs, a víz a nagy életető, mert tőle zöldül a fű és duzzad a mag. És a meleg a nagy érlelő, mert nélküle csonttá dermedne minden. E három istenségből szívem ájtatossága szerint alkotom a bálványt, hogy áldást hozzon a jámbor hajlékokra.

— Am, mondta ő, — gerjesztette a sánta foltozó Terach indulatát, — bizony mondta, ha e bálványt földre csapod, porrá leszen, mert cserep és miként lehessen isten, ami nem örökkévaló.

Terach hatalmas homlokát befelhőzte a gond, a ráncok, mint a sunyi kigyók tekerőztek keresztül rajta.

— Atkozott kölyök, — mormolta, dünyögése kemény volt, mint a szirt. — Vagyonomra tör! Becsületesem koncul dobja oda az ostoba csöcseléknek.

Az eső elállott, széttört a felhő, repedésen kuncorgón kidobta melegét a nap. Az Eufrátus háborgó, szennyes víze előtt földreborult arccal könyörgött irgalmat a tarka sokaság. A legszentebb oltár tüze kialudt és meghasadt a hatalmas bálvány a márványoszlopokon nyugvó szentélyben. Ki oltotta el a tüzet, ki becstelentette meg az örökélet bálványát, melyet hét görnyedt aggyastyán és hét ártatlan papnő őrzött? Komor és fenséges félelem vonult át az emberek szívében, a sejtelen néma megkondulása, olyan hatalmas és olyan erős, mint a láthatatlanság rejtelme. Ez a nagy érthetetlen megnyilatkozás, ami hirtelen érkezett, véghetetlen távolságból és csak egy pillanatra suhant át hevesen, mint a szellő és metszőn, mint a fény, oltotta ki a tüzet és zuzta szét a bálványt! Elsuhant és a bűnös város egyetlen lelkébe hintett bele magot termékenységéből. És ott támadt a világosság, évezredek bölcsesége, egy szemhunyorás alatt,

Az új próféciák könyvéből

Mutató Giszkalay János verseskönyvéből, megjelent a Kadima kiadásában

A „VEGYÉTEK“ CIKLUSBÓL

A halálcsempészek

Testvéreimnek Erecz-Jiszráelben, akiket törvény elé állítottak, mert fegyvercsempészek az országba és fölfegyvert rezték a zsidóságot.

Áldott legyen a ti szent bűnötök
És pillantástok, mert jövőket nézett,
Életnek az ekének hirdetői:
Szép göggel, mégis jó halálcsempészek.

Hogy puskát hoztok tiltott utakon,
Áldott a puska és az ut is áldott
S mert életet nagyon tudtok kívánni,
Halállal és börtönnel czimboráltok.

Mert élet sarjad már ekénk nyomán
És nap felé magos kalászkok nőnek,
De jó, ha kell: riasztani puskával
Vetésünkről a csunya kártevőket.

S ti puskát hoztok tiltott utakon,
Legyen ki szórjon duvadakra lángot,
Legyen kivel nagyot dobbantsunk földre,
A földre, kit ekénk életreszántott.

Áldott legyen a ti szent bűnötök
S áldott a szem, mely így jövőket nézett,
Életnek és ekének hirdetői:
Szép göggel, mégis jó halálcsempészek.

Vérünk fölött a tánc

S ha milljó szájról hallom még a jajt
S ha sikos vérünk vett lábammak gáncsot:
En hirdetem a megváltó kacajt
És hirdetem vérünk fölött a tánczot
És hirdetem vérünk fölött a tánczot.

En hirdetem, hogy végre, végre, végre
Boldog bizonynyá teljült a remény,
A kertek alján cseng már táncos lépte:
Jön a Messiás, a Völegény,
Jön a Messiás, a Völegény.

egy sarjadó ifju keblében. A sejtelen, a fenséges kinyilatkozás tovább száguldott, de mindennek a lényege, az Eszme már megszületett Terach fiában.

A bálványfaragó, kit uszított a harag, felállott, melle zilált, mint a háborgó föld. Amnon még sarkalta. Harcosok jöttek visszatérőben az áldozástól, csudálkozva állottak meg a felingerelt ember előtt, ki öklét az égnek szórta.

— Jertek, tegyünk igazságot! — kiátotta feléjük böszülten Terach.

Es ők követték a bálványok házába. Az istenségek sötét hajlékában, hol sárból emelte az ember az eszmét, mint böszült, igazságtevő angyal, állott egy karcsu ifju és lába előtt barna és vörös cserepek, a ledöntött és szétzúzott bálványok teteme.

— Fattyu, mit tettél? — rontott rá böszülten Terach és ökle a magasba emelkedett, hogy lesujtsjon és halált hozzon, mint a zuzó acél.

Az ifju merészen és fenségesen állott, szelid láng játszott szemében, arcát biboros tüzzel öntötte el a dacoló áhitat. A levegő egyszerre megtelt roskasztó, súlyos teherrel, ránehezedett Terach, Amnon és a harcosok csontos vállára, mintha az ég irdatlan, duzzadt pereme ereszkedett volna rájuk, megtörte a térdüket, a gerincüket, iszonyu érthetetlen jajjal e láthatatlan, hadakozó, pörbaparancsoló kinyilatkozás előtt csak siránkozni tudtak és fohászkodni, gúnyogni, mert szavukat, erejüket és hamis hitüket vette el az ifju szívébe plántált isteni szikra.

— Ábrahám! — kiáltott fel megtérő zokogással Terach.

Az ifju magasan és rendületlenül állott, mint a szirt és szava ércesen csengett:

— Az Örökkévaló az én istenem, aki egyetlenegy.

Jön az arca glóriásan boldog
És sorfalt áll a lakzis sok barát
S előtte százan, kostülkös heroldok:
Fújják a megjött Völegény dalát,
Fújják a megjött Völegény dalát.

S ha van még könny: szerelmes gyöngyvé válik
Hajnalt sűgárhoz büszkén mosolyán,
Csókolvá visz, — és Dántól Bér-Sebaig
Kacag felénk a názi nyoszolyánk
Kacag felénk a názi nyoszolyánk.

De én azt mondom: hogyha nászok éje
Harsogja már a Völegény dalát,
Ilkik, hogy nászadal ujjongjon feléje
És táncot lejtessen lélek és a láb,
És táncot lejtessen lélek és a láb.

S ha milljó szájról hallom is a jajt,
S ha sikos vérünk vet lábammak gáncsot:
En hirdetem a megváltó kacajt
És hirdetem, vérünk fölött a táncot,
És hirdetem vérünk fölött a táncot.

A „MIMMÁAMAKKIM“ CIKLUSBÓL

Halottnak lenni

Ennek is vége, annak is vége,
Azt se tudom már, most volt-e, rég-e,
Azt se tudom már, rossz-e, vagy jó volt,
Azt se tudom már, hit-e, vagy hóbort,
Azt se tudom már, rut-e vagy szép-e,
Egyet tudok csak: vége már, vége.

Vége mindennek, amit a hús ad,
Vége mindennek, ami ifjuság,
Vége a vágynak, vége a dalnak
Gyönyörök, fájók, édes fájdalmak,
Csókok és isten, harcok és béke,
Mindennek vége, mindennek vége.

Azt se tudom már, rossz-e, vagy jó volt,
Azt se tudom már, hit-e, vagy hóbort,
Azt se tudom, hogy méz-e, vagy méreg,
Egyet tudok csak: ez volt az élet
És, hogy már vége — és, hogy már semmi
És, hogy nagyon rossz, halottnak lenni:

Rothmann Márton szabókellékek és **Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-ulea) 2. sz.** rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölk

1923 június 11

alkalma pont-

Két bajnoki
Bécsben, me-
AC 3:0, Vienna—

utolsó fordulója.
utolsó forduló-
mérkőzések kerülnek
TC—KAC, VAC—
E mérkőzések már
jónokság állásán.

cipők és sapkák
Sugar & Co. sport-
5. Tenniszicipők-
álaszték.

VÉSZET

Frígyes és
Premier helyárrakkal.
jegyei érvényesek.

(Olcsó hely-
31.)

(Uj betanulás-
Premier hely-
58. szám. Soro-

(Operettjüdság,
Rendes hely-
33.)

felvonásos premier.
ével. Premier hely-
34.)

fellépésével. Opera
ezdetén a nézőterre
Napibérlet 144.

hirei

színházban. A jövő
őn hetedszer adják
la cperettet. Ked-
rogni szerepét Pfeif-
ekelni. Szerdán a
ása két vendéggel:
psvásárhelyi színház
Békefi Lajos, ugyan-
énekes bonvivantja
rendes helyárrakkal,
ütörtökön a Tosca
cimszerepét Aca de
athanasiu fogja ját-
elyárrakkal tartják
rú vendége lesz a
Nirschy Emilia, a
rina fog fellépni
ben. A pénteki estén
skal, de premier-
g. Szombaton este
anasiu fellépésével,
Nirschy Emilia tel-
sárnap délután a
helyárrakkal Szent-
pében, este pedig
hása Kolbayval.

.....
sárolunk, ne fogad

citrom és
nta 300—
t, amíg a
t

onora
lea Reg-
107

rközés.

Harminchat évem

A szeme két nagy gyémánt-billikom,
Tele szikrázó, dága kedvvel
— Uramisten, ezt a telt pohárt
Szolgádtól vedd el.

Magátkináló serleg az öle,
Szájam felé szent mámorokkal árad
— Kisértésbe uramistenem
Ne vidd szolgádat.

Harmicznhat évem fáradt térdeim,
Sok szürke szál, halántékon, a hajban
— A szeme, öle, uramistenem
Könyörülj rajtam.

Öreg legény altatója.

Csip-csip-csóka,
Yak varjucska,
Édesanyán szép halott,
Ez az élet csunya,
De kezdeném újra,
Jaj, Jaj.

Kelj föl, kelj föl,
Sirod táru,
Csuf valókkal vert szívem
Szép mesékre fájul,
Mese-király-lyányrul,
Jaj, Jaj.

Király-lyányból
Király-asszony,
Meleg bársony szemiben
Szerelem virrasszon,
Engem simogasson,
Jaj, Jaj.

Cip-csip-csóka,
Varju károg,
Csak mesékben élnek még
Mese-király-lyányok,
Vigy anyám hozzájok,
Jaj, Jaj.

Aradi csókk.

Arad fölött végig sohan a nyár
S az élet harsány himnuszokba lázadt.
Nápfénybe mártogattak félnapig
A konfliktusok s az okkersárga házak.

Aradon szépek és drágák a nők,
A déli korzón kinálkodva nőnek.
Arad fölött végig suhan a nyár
Hogy egyszer még, szivencsókolja őket.

Aradon szépek és drágák a nők:
Csókot csak csókért adnak, lélekárban.
— Nehéz itt annak, aki csókjait
Otthon feledte, mind, a cluji sárban.

Óh asszonyok

Óh halmos mellek és vékony bokák,
Tárult ölek és ringó tomporok,
Óh asszonyok, istennek drága szennye:
En mostan a halálra gondolok.

Óh asszonyok, én lassan meghalok,
S meghalni jó, mert kell utóbb-elébb,
De mennyi bűn és mennyi kín odáig
— S óh asszonyok, még most se volt elég.

Óh asszonyok, kiégett két szemem,
Most bűnök végén befelé tekint:
Óh asszonyok jó volna újra élni
Csakhogy belétek pusztuljak megint.

A „FAL TÖVÉN“ CIKLUSBÓL

Kicsókolom az élő szívet

Parancsoltad, hogy fussak, fussak,
S én istenem;
Akartad, hogy célhoz ne jussak.

Hiába hívok, áldok, intek,
Én istenem:
Idegen vagyok én itt mindnek.

Inamba vernek égő tüket,
S én istenem:
Még biztassam a kishitüket.

Ne érezsem, gyötörjön bármi,
S én istenem:
Mindenkiért nekem kell fájni.

Kérjem kegyét czeneknek, hazugnak,
S én istenem:
Nem is magamnak: ök maguknak.

A mellükből, ki csupa vér lett,
Én istenem:
Kicsókoljam az élő szívet.

S köszönjem, hogyha hull egy morzsa,
Én istenem:
Igen, ez a próféták sorsa.

A fal tövén

Jaj nékik, álmoslelkűeknek,
Kik hűnyt szemmel fordulnak falnak
Holott szent, hajnalos hatalmak
Már harsonáznak ébredést.

Jaj nékik — és mindegy, hogy isten,
Vagy pénz, vagy vér és hullott lélek
Neve a Falnak, melybe mélyed
Hajnalt irtózó hűnyt szemök.

Ők nem akarnak, nem akarnak,
Se kérni, kapni és se adni,
Aludni csak és csak rohadni
A hajnalt záró fal tövén.

Jaj nékik, álmoslelkűeknek
Jaj nékik, — és mert nem akarnak:
Ott pusztulnak tövén a Falnak
És sohasem lesz hajnaluk.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA CLUJ, Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 10

Zsidó irodalom magyar nyelven:

Agnon: És a meggörbült kiegyene- sedik füzve	Lei	40—
Bin Gorion: József és testvérei, füzve	„	25—
Biró Lajos: A zsidók útja.	„	18—
Biró Lajos: Bazini zsidók ..	„	30—
Fényes Samu: Jidli.	„	35—
Frigyes Lajos: A zsidótermészetrájza, füzve	Lei	20—
Nordau: Az asszimiláció tragédiája, füzve	„	15—
Nordau: Az asszimiláció tragédiája, kötte	„	25—
Nordau: Dr. Kohn, füzve	„	25—
Nordau: Mesék, füzve	„	22—
Sokolow: UJ zsidó, kötte	„	25—
Solem Alejchem: Leégett nemesek, füzve	„	20—
Solem Alejchem: Leégett nemesek, kötte	„	30—
„ A 13 Rubinsohn ..	„	20—
Ujvári Péter: A bosszuálló Isten ..	„	45—

Zsidó irodalom német nyelven:

Ansky: Dybuk (misztikus dráma), füzve	Lei	35—
E. Auerbach: Die Prophetie, füzve	„	70—
A. Bension: Die Hochzeit des Todes, füzve	„	25—
A. Bension: Die Hochzeit des Todes kötte	„	32—
H. Bergmann: Worte Mosis, kötte	„	45—
H. Bergmann: Jawne u. Jerusalem, füzve	„	50—
Bin Gorion: Zwei Generationen kötte	„	40—
S. Birnbaum: Leben und Worte des Baal Sem, füzve	„	30—
Born Judas: (Zsidó népmesék) I.-IV., kötte	„	400—
Max Brod: Die Einsamen (novellák) füzve	„	120—
M. Buber: Die Geschichten des Rabbi Nachman, kötte	„	120—
M. Buber: Die jüdische Bewegung I.—II. kötet	„	150—
Die Erzväter: (Jüdische Sagen), kötte	„	200—
Gelbhaus: Esra, füzve	„	15—
H. George: Moses der Gesetzgeber, füzve	„	25—
H. George: Moses der Gesetzgeber, kötte	„	32—
H. Gunkel: Das Märchen im Alten Testament, kötte	„	70—

Zsidó egyesületeknek, csoportoknak
és iskoláknak engedmény.

Kandia főző-
csoko-
ládé

felülmúlhatatlan minőségű. 1/3 kg.-os cso-
magokban is kapható. Minden
háztartásban nélkülözhetetlen.

Budapest

Berlin

GYERMEK ÉS SPORT-
KOCSIJAI NAGY KÉSZ-
LET MIATT MÉLYEN
LESZÁLLÍTOTT ÁRBAN

FISCHER ALBERT ÉS TÁRSA

CLUJ, CALEA REGELE
FERDINAND
61

Berlin

Budapest

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosii

volt
Szép-
utca

Róka, kelme, szőrmefestés
és vegytisztítás a legjobb
kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefons 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

A tulgheși orth. k.
belépésre kiscsaládu

Évi fizetés Lei 18
kor való előmádkozásén

káros mellékjövdelem.
bitól) kor- és családi ál

nyokkal felszerelt pályá
előjárósághoz küldendő

Költség csak meg
tik meg.
Tulgheș, 1923 má

Struhl Aladár
hitk. jegyző. 566

Comunitatea Israelit

telefon 566

telefon 566

GOV

KÖZKERESET

Gold

Wald és Gl

STR. VLAD
V. MIKES KELEMEN UC
TELEFO

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

telefon 566

Hirdetmény

A tulghesi orth. izr. hitközség azonnali belépésre kiscsaládu

Evi fizetés Lei 18.000—, őszi ünnepek-kor való előimádkozásért Lei 4.000— és a szokásos mellékjövedelem. Képesítés (8 orth. rabbitól) kor- és családi állapotot feltüntetve okmányokkal felszerelt pályázatokat azonnal felülírott előljáráshoz küldendők.

Költség csak megválasztott részére térítendő meg.

Tulghes, 1923 május hó 17-én.

Struhl Aladár Hüsck Hermann hitk. jegyző. 5660 hitk. elnök.

Communitatea Israelita Ortodoxa, Turda. Advertisement in Hebrew and Romanian.

GOWAG KÖZKERESÉTI TÁRSASÁG Goldstein, Wald és Glasner Cluj. Advertisement for a company.

Advertisement for a bathtub with technical specifications and an illustration of the product.

Ládagyár Egeres. Advertisement for a cabinet factory.

ÉKSZERÁRUGYÁR Cluj-Kolozsvár. Advertisement for a jewelry shop.

FIZESSEN ELŐ A KADIMA KÖNYVTÁRRÁ! Advertisement for a book series.

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET HUNWALD, üvegszoida és tükörgyára. Advertisement for optical goods.

Markovits Bernát ékszerész. Advertisement for a jeweler.

MARX LACKE. Advertisement for a paint company.

10.000 zsák márványgolyó. Advertisement for marble balls.

Jégszekrények. Advertisement for refrigerators.

Még sehol és soha. Advertisement for KATZ és MENDEL.

Moskovits Rózsika. Advertisement for a shop.

Feketeerdői üveg és mindennemű porcellánárut. Advertisement for glass and porcelain.

Írógépek. Advertisement for typewriters.

„Kadima“-nyomdában. Advertisement for a printing house.

TACAMUL. Advertisement for a silver shop.

főző-csokoládé

-os esoden

la

lin

TARSA

dapest

ész

efestés

-nál

500.

s fiókokba.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelligés hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a hívást címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Férfi és női divatáruszakma minden ágában jártas, kirakatrendezéshez is értő, román, magyar, német nyelveket beszélő nőtlen kereskedősegéd azonnali belépés mellett alkalmazást nyerhet. Ajánlatok Kohn és Farkas céghez Petroseni címzendők. 5663

Gyógynövényeket
bármilyen nagy mennyiségben vásárol a „Herba“ gyógynövény nagykereskedés Cluj, Strada Nic. Iorga 2.

Ügyes segéd üveg- és porcellánszakmában felvétetik. — Ajánlatot kér: Schwimmer Ernő, Dej. 5689

Papírszalvéta cukrászdák, penziók és magánosok, de legfőképpen fürdővendéglősök részére 1000 darabonként Lei 65.- A pénz előzetes beküldése ellenében, vagy utánvétellel szállítja, amíg a készlet tart: a Cartea Româneasca Dicsősémmárton. 5703

Irásos-varrottas ágysaszalterítőt megvételre keresek. — Címet „Varrottas“ jellegre a kiadóba kérek.

39—40 számú férficipők, kalapok és használt férfi és női ruhák eladók. Eperjes-u. 12.

Fűszer-, festék- és rövidáru szakmában jártas kereskedősegéd román, magyar és német nyelvtudással állást keres. Cím Náthán Géza, Szászlekenye. 5711

Szoptatásba adnék csecsemőt gondos aszszonyhoz. Címet „Megbízható“ jelleg alatt a kiadóba kérek. 5716

Singer varrógép eladó, vevőt géphímezésre díjtalanul kitanítom. Biróné Bocskai-u. 3. sz.

Kóser házi koszt kapható uri családnál, Calea Victoriei 81. 5707

Modern keményfa háló és teljesen új konyha berendezés elkölözés miatt eladó. :: Cím a kiadóhivatalban

Keresek belvárosban 2 szoba, konyhás lakást. Lehet egy nagy szoba és konyha is. Magas bért fizetek. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóhivatalban. 5709

Fruchter Benedek máramarosszigeti cégnél kapható **csesh cukor** vagontételekben ab határ csesh koronáért. Kisebb tételekben raktárból. **napi árban.** Vevőim kényelmükre megfelelő előleggel és hátralékos összeg vinculatióra bank utján szállítok. — Telefon Interurban 168. 5706

Órássegéd, ki minden munkában jártas, állást keres. — Engel Bernát, Klein Sámuel címen, Élesd. 5715

Értesitem a t. közönséget, hogy Előpatak fürdőhelyen szigorú orth. kóser, modernül berendezett vendéglőt nyitottam. Elek Sámuelné. 5712

Fiatalember irodai gyakorlattal, német, magyar, lehetőleg román nyelvtudással, fűszer és gyarmatáru ügynökségi szakmában jártas, intézze ajánlatait referenciák és igények megjelölésével: Freyer Árnin kereskedelmi ügynökségéhez, Satu-Mare. 5713

KUN MÁTYÁS FIA 1516
műköszörűs,
késes, látszerész,
műszerész
Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-u.) 2

KAISER-BORAX

Lemosás
Mindenkinek nagy
Áldás

Csokoládé előnyös árban csak

FAVORIT

csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71 1371

Grünwald és Steiner
Cluj, Piata Unirii 12.
Női divatkülönleges árúháza

Tavaszi divatújdonságok:

BOERBERRY,
COOVERCOOT köpenyre
és kosztümre, CSIKOS ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban 1472

Rabát és kosztüm

Legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá áthelyeztet női divatszalonomban. A n. é. közönség további szíves pártfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór

120 HP Langfelder gyártmányu compand condensatoros stabil gőzgép,
10 HP Máv. gyártmányu gőzlokomobil, Magyar Motor- és Gépgyár gyártmányu hidraulikus olajprés,
3-4 HP benzinmotor, Rádiószíták nagy teljesítménnyel, felvonók, raktárról azonnal szállíthatók.
Hoffmann Sándor okleveles gépészmérnök gépműhelye, Cluj-Kolozsvár, Strada Săcuiașcă 2. szám

A kolozsvári CZELL-Sörgyár
gyártmányai

Hercules duplamalata tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör

utólérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!